

☪☪
Mesih ve Birlik
☪☪

Mesih'in Birlik Tasarısının Işığında
Hıristiyan Mezheplerinin
Kökeni, Ayrılıkları ve Ortak Özellikleri
Üzerine Bir İnceleme

Carlos Madrigal

Mesih ve Birlik

[Carlos Madrigal](#)

Telif Hakkı/Copyright Carlos Madrigal, 2013

E-Kitap [Hristiyan Kitaplar](#) tarafından yapıldı. Daha fazla ücretsiz kitap indirmek için [sitemize ziyaret edin](#).

[Türkiye'de Kilise Adresleri](#)

İçindekiler

[I. Kilise Ne Değildir?](#)

[II. Mesih'in Tasarladığı Kilise](#)

[III. Bedene Birlik Veren ve Onu Evrensel Kılan Ruh](#)

[IV. Mesih İmanlılar Topluluğu için İncil'deki Düzen Tasarısı](#)

[V. Mesih'in Uyarıları](#)

[VI. Tarihe Biraz Bakalım](#)

[VII. Mesih'in Farklı İmanlı Grupların Olmasına İlişkin Söyledikleri...](#)

[VIII. Kutsal Ruh'tan Tanrı'nın ailesine doğmak](#)

[IX. Mesih'teki Birlik Tasarısı](#)

[X. Bedendeki Çeşitlilik](#)

[XI. Sonuç](#)

I. Kilise Ne Değildir?

Ülkemizde 'Hıristiyan' ya da 'kilise' denince akla ilk gelen şey nedir? Yakılan mumlar, haçlar, kilise binalarındaki aziz heykelleri, cüppeli papazlar... Manastırlar, Engizisyon, haçlı seferleri, sömürgeci bir dinsel örgüt ve Orta Çağın karanlık günleri değil mi? Bunun yanı sıra insan, korku ve yanılğı içinde yaşayan, birtakım efsanelere ve batıl inançlara sarılan, göstermelik ve karmaşık ayinleri olan bir alem canlanıyor gözümüzün önünde! Hıristiyan doğmaların konseylerde uydurulduğu düşünülür, Mesih İsa'nın getirdiği İncil'i tahrif etmiş olan, tanrılaştırılmış annesi Meryem ve azizler gibi çarpıtılan inançlara yer veren bir din gibi görünüyor.

Ama iş bununla da bitmez; ayrıca Hıristiyan alemi, yalnız kendi inancının 'düşmanlar'ına karşı değil kendi içinde birbirini dışlayan gruplara karşı da acımasızca davranmıştır. Taraftarları, sözde aynı Tanrı'ya ve Mesih'e inanmalarına rağmen aralarındaki birliğı koruyacaklarına, üç ana mezhep olmak üzere bin bir gruba parçalanmışlar.

Ama bütün bu olumsuz düşünceler, her ne kadar Hıristiyanlık'la ilgili tam haksız suçlamalar değilse de, Mesih İsa'nın gerçek öğretisiyle ve İncil'in özülle hiçbir ilgileri yoktur. Çünkü bizlere garip gelse bile, kişilerin düşüncelerindeki Hıristiyanlık, İsa ve İncil'le olan ilişkisi çok küçüktür.

Yukarıda sıraladıklarımız, Tanrı'nın Mesih İsa

aracılığıyla bütün insanlar için beslediği sonsuz sevgi mesajına, düşmanları bile sevmeyi öğreten bu mesajının temel ilkelerine ters düşmektedir. Tarihte İsa'nın adını kullanarak yapılmış olan bütün haksızlıkları üzüntüyle karşılıyor, ve her ne kadar gönülden İsa'ya bağlı olan hiç bir gerçek imanlı sorumlusu değilse de, bunlardan ötürü Tanrı'nın ve insanların önünde satırlarda özür dilemek istiyoruz.

Ayrıca sözde 'Hıristiyan' olup her ne sebep ile olursa, Mesih inancını farklı bir biçimde benimseyen başkalarına zulmeden, işkence yapan veya onları katleden her kimse, aslında bütün bunları İsa'ya yapmıştır! (bkz. İncil'den: Matta 25:42-43; Elçilerin İşleri 9:4).

İlkel çağlardan beri yayılan putperestlik, Tanrı'nın tekliği hakkındaki gerçeği bozmadığı gibi, bu sapmalar İncil'deki gerçekleri de bozmamıştır. Aksine, İncil'deki sevgi ilkesinin ne kadar yüce olduğu daha da çok göze çarpar. Sahte altınlar, altının çok değerli olduğunu kanıtlamaz mı? Öyle olmasaydı, kimse sahtesini yapıp piyasaya sürmeye uğraşmazdı.

Böylece bazı yanlış anlamaları düzeltmemiz şart:

- İlk olarak, toplumumuzda yaygın olan düşüncenin aksine ortaya çıkan çeşitli Hıristiyan mezhepler, İncil'in değişik nüshalarına dayanmamaktadır. Çünkü tek bir İncil var (Tevrat ve Zebur da öyle). Yani "Katolikler, filan İncil'e dayanarak,

Ortodokslar ise, falan İncil'e dayanarak birbirinden ayrılıyorlar" düşüncesi yanlış ve asılsızdır. Bütün Hıristiyan mezhepler tarafından inanılan İncil tek ve aynı İncil'dir.

- İkinci olarak şunu iyice anlamak gerek: Mesih'in ilk öğrencileri bir mezhebe bağlı değillerdi ve yalnız "İsa'nın öğrencileri" olarak biliniyorlardı. Onlara, "Katolik misin, Ortodoks musun yoksa Protestan mısın?" diye sorsaydık, bize garip garip bakarlardı, herhalde... "Hıristiyan" kelimesi sonradan, "Mesih" kelimesinin eski Yunancası olan "Hıristos"tan türemiştir. Esas anlamıyla "Mesih'e bağlanan" ya da "Mesihçi" demektir.

"Öğrencilere ilk kez Antakya'da Mesihçiler adı verildi"(İncil'den: Elçilerin İşleri 11:26).

Bu çalışmada 'Hıristiyan' ya da 'Hıristiyanlık' kelimelerini iki ayrı anlamda kullanacağız: Birinci anlamı düz yazıyla (Hıristiyan, Hıristiyanlık), ikinci anlamı ise tırnak içinde belirtilecek ("Hıristiyan", "Hıristiyanlık" biçiminde). Düz yazı kullandığımızda anlamı *ismen Hıristiyanıya da mezhep, dini teşkilat, Hıristiyan alemi*; tırnak içinde yazıldığında anlamı, *Mesih'e içten bağlı kişi ya da mezhep anlayışının dışındainananların toplamı, veya Mesih İnancı* olacaktır.

Bu kavramları önümüzdeki bölümde biraz daha açalım...

II. Mesih'in Tasarladığı Kilise

“Ben topluluğumu (kilisemi) bu kayanın üzerine kuracağım” (İncil'den: Matta 16:18).

Kilise kelimesi eski Yunancası olan “ekklesia”dan gelmektedir. Anlamı *topluluk, cemaat*'tır. Kilise (yani *İnananlar Topluluğu*) hiçbir dini kurumuna değil, İsa Mesih'e aittir. Mesih'in kendisi bu topluluğu, seçtiği On İki Elçi'nin kendi öğretileriyle oluşturdukları temel üzerine, yani iman ikrarı üzerine kuracağını söyledi ve aynen de böyle yaptı. Bu temelin köşe taşı Mesih'in kendisidir:

“Mesih İsa'nın kendisi köşe taşı olarak, elçilerle peygamberlerden oluşan temel üzerine bina edildiniz”(Efesliler 2:20).

Bu şekilde, İsa Mesih bu dünyadan ayrıldıktan sonra O'nun öğrencileri ilk topluluğu oluşturdular. Zamanla buna benzer topluluklar, bütün Roma İmparatorluğu topraklarına, hatta sınırlarının çok ötesine yayıldı. Bunlar bir mezhep ya da dünyasal bir teşkilat oluşturmuyorlardı. Topluluklar bir merkeze bağlı değillerdi. İncil'e bağlıydılar ve yalnız bu şekilde paylaştıkları inanç ve sevgi bağıyla diğer bütün topluluklara birlik içinde bağlıydılar¹. Böylece ne bir devlete, ne bir dinsel hiyerarşiye ne de bir merkeze, doğrudan TANRI'YA ve İNCİL'E bağlıydılar:

“Şimdi sizi *Tanrı'ya* ve O'nun lütfunu açıklayan *sözüne emanet ediyorum*”(Elçilerin İşleri 20:32).

Peki, Mesih'in düşüncesindeki kilise nasıl bir topluluktur? Bu konuda tek güvenilir kaynak İncil'dir, çünkü İsa'nın gerçek sözleri ve düşünceleri yalnız onda kayıtlıdır.

İncil'deki asıl anlamına göre "kilise" bir örgüt değil, bir mezhep de değil, bir ibadet binası ise kesinlikle değildir. İncil'de *inananlar topluluğunun* anlatmak için çeşitli benzetmeler kullanılmaktadır: *iman ailesi*, uzuvları birbirinden kopmayan *ruhsal bir beden*, ya da her imanlı birer 'taşı' olmak üzere *canlı bir tapınak* oluştururlar. Görülüyor ki kilise bir bina, bir yer değil, inananlar Topluluğu'ndan başka bir şey değildir.

İncil'e göre kilise (inananlar topluluğu) şu iki anlamı kapsar:

a) **Evrensel Topluluk**, tarih boyunca Mesih İsa'ya gönülden bağlananların toplamıdır. Mezhep veya milliyet Hıristiyanlığı anlayışı ötesindedir. Birliği tam ve Tanrı katındadır, çünkü Kendisine bağlı gönülleri yalnız Tanrı tam olarak bilir (bkz. İncil, İbraniler 12:23; 2.Timoteyus 2:19). Bu boyutta ayrılık ya da bölünme söz konusu olamaz.

1. **Yerel Topluluk**, belirli bir adreste Mesih İsa'ya inananların, ibadetlerini yapmak, İncil'i öğrenmek ve sevgi bağlarıyla birbirlerine ruhsal destek sağlamak için bir araya geldikleri topluluktur (bkz. İncil, Matta 18:18-10, Elçilerin İşleri 2:42 ile 1.Korintliler 1:2).

Mesih İsa'ya inananlardan oluşan ruhsal bedende, baş yalnız Mesih İsa'dır:

*“Tanrı Mesih’i her şeyin üzerinde **baş** olmak üzere kiliseye verdi. Kilise O'nun bedenidir, her yönden her şeyi dolduranın doluluğudur.”*

*“...sevgiyle gerçeğe uyarak beden **baş** olan Mesih'e doğru her yönden büyüyeceğiz.”*

*“Çünkü Mesih bedenin kurtarıcısı olarak kilisenin **baş**ı”dır.*

(İncil, Efesliler 1:22-23; 4:15-16; 5:23)

*“Bedenin, yani kilisenin **baş**ı O'dur.”*

*“Siz de her yönetim ve hükümranlığın **baş** olan Mesih'te doluluğa kavuştunuz.”*

(İncil, Koloseliler 1:18; 2:10)

III. Bedene Birlik Veren ve Onu Evrensel Kılan Ruh

İncil’de Mesih İsa’ya bağlanan kişiye Tanrı’nın manevi çocuğu denir. Tanrı’nın manevi çocukları olur, ama “torunları” olmaz. Yani hiç kimse Hıristiyan aileden geldi diye “Hıristiyan” olarak doğmaz! Mesih’e kavuşmanın tek yolu, bilinçli bir yaşa varınca kişinin gönüllü olarak O’na bağlanmasıdır.

Mesih İsa bütün insanları, tövbe edip O’nun kurtarıcılığına iman etmeleri için davet eder. Tarih boyunca bu şekilde Mesih’e bağlanan herkes, hangi ulustan olursa olsun, yüreğine Mesih’in Ruh’unu aldı. Bu bir mecaz değil bir gerçektir. Yani İsa Ruh olarak inananların yüreğine gelip konut kurar.

Bu nedenle inananların hepsi eşittir. Çünkü her kişi, Tanrı’ya dönüp iman ettiği zaman, ruhsal bedeninin ayrılmaz bir parçası, bir üyesi olmak üzere bütün diğer imanlılarla beraber aynı Ruh ile kaynaşır (yani “vaftiz edilir”²). Onları birleştiren bir din, bir merkez, bir yapı, bir örgüt değil, aynı Ruh’a ortak olmalarıdır:

“İman ettiğinizde, siz de vaat edilen Kutsal Ruh’la O’nda mühürlendiniz” (Efesliler 1:13);

“İster Yahudi ister Grek (uyruğun önemi yok), ister köle ister özgür olalım (sınıf da yok), hepimiz bir beden olmak üzere aynı Ruh’ta vaftiz edildik ve hepimizin aynı Ruh’tan içmesi sağlandı” (1.Korintliler 12:13);

“Ama içinde Mesih'in Ruhu olmayan kişi Mesih'in değildir” (Romalılar 8:9).

Öyle ki, iman edenler Kutsal Ruh sayesinde sevginin gücüyle oluşan bu aileye katıldılar. Canlı bir binaya benzetilen topluluğun 'taş'larını tutan 'harç' ve bu ailenin damarlarında dolaşan 'kan', Kutsal Ruh'tur. Yüreğinde Kutsal Ruh bulunmayan kişi, Hıristiyan olarak doğmuş olsa bile, Mesih'le hiçbir ilgisi yoktur!

Aslında Mesih'e ve O'nun topluluğuna kavuşmak din değiştirmek değildir. Çünkü Mesih İsa bir din yaymadı. O, günahattan ötürü Tanrı'nın adaleti karşısında ölü sayılan herkesi kendi kurban kanı sayesinde bağışlanmaya ve O'nun gibi yaşamaya çağırır. İsa'ya bağlanmak bütün dinlerin ötesinde bulunan Tanrı'yla yeni bir dostluk kurmaktır!

Tanrı'yla kurulan bu ruhsal 'bağ' artık kopmaz. Bu bağ mezhep kavramının çok ötesindedir. Nasıl ki, bir baba ile oğul arasındaki bağ, nüfus cüzdanındaki yazılanların çok ötesinde özel bir sevgi ve kan bağı ise, Mesih' bağlanan kişi ile Tanrı arasındaki ilişki de böyle canlı ve özeldir!

İman edenin yüreğinde, Kutsal Ruh sayesinde insanların yarattıkları bütün sınıf, ırk, cinsiyet, yaş, din, dil, siyasi görüş gibi ayrımlar ortadan kalkar. Çünkü...

“(Ruh'la) vaftizde Mesih'le birleşenlerinizin hepsi Mesih'i giyindi. Artık ne Yahudi ne Grek (ulus ayrımı), ne köle ne özgür (sınıf ayrımı), ne erkek ne dişi ayrımı (cinsiyet) var. Hepiniz

Mesih'sa'da birsiniz"(Galatyalılar 3:27-28).

Bu şekilde Ruh'la donatılan herkes (bu ayette "vaftiz"ın anlamı budur: Ruh'u yüreğe almak), aldığı bu yeni ruhsal tabiat gereği, otomatik olarak bu ailenin bir üyesi oluverir.

Bu, yeni bir kardeşlik demektir. Doğaüstü bir kardeşlik; öyle ki, İncil: "*vatanımız göklerde*" diye açıklıyor (Filipililer 3:20). Çünkü Mesih'in ailesi (topluluğu) bu dünyada rastladığımız diğer dinsel ya da siyasi düzenlerle hiçbir benzerliği ya da ortak yönü yoktur.

Zaten Mesih adını kötüye kullanarak tarih boyunca işlenen bütün gaddarlık ve haksızlıklar, inanç ve devleti birbirlerine bağlamaktan meydana gelmiştir. Oysa ki, 'Hıristiyan ülkeler' ya da 'Hıristiyan devletler' kavramı İncil'e aykırıdır. Mesih'in öğretisi şöyledir: "*Tanrı'nın hakkını Tanrı'ya, Sezar'ın hakkını Sezar'a verin*" (Matta 22:21). Yani devlet ve din işlerini birbirinden ayırınız.

Mesih İsa, günümüzde Hıristiyanlık olarak bilinen dinin ya da alemin peygamberi değildir. Çünkü geldiği zaman Hıristiyanlık diye bir din yoktu. Kendisi de peygamberden öte Mesih'tir³. O dinlere değil, insanlara, bütün insanlara seslendi. Bu nedenle, sadece Hıristiyanlara değil, bütün uluslara gelen Mesih ve Kurtarıcıdır. İncil, "Her millete bir peygamber bir de kitap gönderilir" kavramını benimsemez, çünkü mesajı bütün insanlardır, çağrısı da evrenseldir.

Mesih'in gelişiyle tarihte yeni bir devir açıldı. Mesih'in getirdiği ruhsal yaşam, yeni bir din değildir. Dñnyanın belli bir kesimine yñnelik ve bu yñzden o ùlkelere òzgñ bir inanç da değildir. Hıristiyanlık Batı'nın dini değildir. Bir kere İncil Orta Doğu'dan geldi. İkinçisi ùlkeler için değil, insanlar içindir. Üçñncñsñ, bñtñn insanlara geldi. Dñrdñncñsñ Tanrı'nın zamanlar ùstñ Sözü'dür!

İsa'nın kendisi bñtñn bunlardan **“ulusların dönemi”** olarak söz etti (Luka 21:24). Çünkü Mesih sayesinde ulusların ya da dinlerin yarattığı sınırların ötesinde, insanlar arasında özlenen kardeşlik nihayet gerçekleşecekti.

Mesih göđe alındıktan sonra Havariler, Kudüs'te bulunan ve çeşitli uluslardan gelen kalabalığa Tanrı Sözü'nü onların dillerinde duyurdular. İncil bu şekilde müjdesinin evrensel açısını vurgular. Dinleyiciler arasında Partlar, Medler, Elamlılar, Mezopotamyalılar, Yahudiler vardı. Ayrıca, Türkiye'nin topraklarını oluşturan Kapadokya, Pontus, Asya ili, Frikya ve Pamfilya bölgelerinden gelenlerle birlikte, Mısırlı ve Libyalı, Romalılar, Giritliler ve Araplar da vardı! (Bkz. Elçilerin İşleri 2:9-11). Tanrı bir tek millete seslenmediği gibi bize, bir tek milletin diliyle de değil, kendi dilimizle hitap eder. Çünkü O bñtñn uluslara kucak açar...

Bñtñn uluslardan oluşan ve ulusların sınırlarını aşan, hatta göksel Baba'yla olan ilişki itibarı ile bu dñnyanın boyutlarının ötesine uzanan yeni bir aile

ortaya çıkıyor: Tanrı'nın oluşturmak istediği, sevgisinden doğan kendi ruhsal ailesi! O manevi Babamızdır, çağrısını kabul edersek eğer, diğer inananlar ile öz kardeşlikten öte olan ruhsal kardeşler oluruz...

Kendisine sığınan herkese, hangi dinden, ırktan ya da ulustan olursa olsun, yeni bir milliyete ya da yeni bir dine değil, sonsuz yaşama, göksel vatana (Cennet'e) girme hakkını verir.

Bu göksel vatanda... *"her ulustan, her oymaktan, her halktan, her dilden oluşan, kimsenin sayamayacağı kadar büyük bir kalabalık tahtın... önünde"* duracaktır (İncil, Vahiy 7:9).

Bu aile insanların eseri değil, Tanrı'nın yapıtıdır. İnananların, sevgiye dayalı bu birlikle birbirine sımsıkı sarılmalarını sağlayan neden de birtakım ortak kurallar, ayinler, töreler ya da dogmalar kesinlikle değil, Rab'bin ta kendisidir:

'Rab de her gün yeni kurtulanları onların arasına katıyordu'(Elçilerin İşleri 2:47).

Sonuç olarak, gerçek "Hıristiyanlığın" anahtarı, yani Mesih'e gerçekten bağlanan kişilerdeki mühür, yüreklerindeki Kutsal Ruh'tur. Ruhtan yoksun olan beden, nasıl ölüyse, kişi Kutsal Ruh'tan yoksunsa, Mesih imanlısı olamaz; böyle kişilerden oluşan mezhep de Mesih'in Topluluğu değildir.

IV. Mesih İmanlılar Topluluğu için İncil'deki Düzen Tasarısı

İmanlılar, Mesih'ten başka hiçbir aracı olmadan, her yerde Tanrı'nın huzuruna duayla çıkabilirler. İncil'de, topluluğa hizmet eden farklı görevlilerden ve önderlerden söz edilse de, ruhban sınıfı ayrımı yoktur. Bütün inananlar birer "rahiptir" (1.Petrus 2:9). Yani ibadette araçlar yoktur:

"...hepimiz ayın Ruh'ta Baba'nın huzuruna çıkabiliriz" (Efes.2:18).

Dinler kurumsallaştıkça daha bürokratik ve insan kontrolünde bir idare sistemini ararlar. Ne var ki oluşturulan sistem, İncil'in kilise modelindeki Mesih İsa'ya ait baş rolünü insanlara teslim ederse imanının saflığı kaybolmaya başlar. İncil'de Tanrı'nın bildirdiği modelden iyisini biz mi bileceğiz?

Kilisenin Başı kararlarını, Kutsal Kitap ile Kutsal Ruh aracılığıyla bildirir. İncil'de, Elçilerin İşleri bölümünde bunu ortaya koyan çok anlamlı bir örnek var. Bazıları, Mesih inancının evrenselliğini, eski Yahudiliğin milliyetçiliği ve kuralcılığına kısıtlamak istediler. Böylece ilk mezhep ayrımı, ya da daha doğrusu ilk tarikat oluşma noktasına gelindi. Bu konuyu halletmek için kilise önderleri Kudüs'te bir araya geldiler...

Bu ayetlerde karar almak için:

a) Önce Kutsal Kitap'ın rehberliği ve

- b) Kutsal Ruh'un doğrulanması aranır...
e) Sonra da kilise önderlerince ve
d) Tüm topluluğunca uygun karşılanır.

*“...Yakup söz aldı (...) ve dedi (...) **Peygamberlerin sözleri de bunu doğrulamaktadır.** Yazılmış olduğu gibi...*

*“Bunun üzerine **bütün inanlılar topluluğuyla elçiler ve ihtiyarlar**, kendi aralarından seçtikleri adamları (...) göndermeye **karar verdiler**(ya da uygun gördüler)...*

*“**Kutsal Ruh** ve bizler, gerekli olan şu kuralların dışında size herhangi bir şey yüklememeyi uygun gördük...”*

(Elçilerin İşleri 15:13-15,22,28)

İncil'de bu konudaki anahtar kelime Kutsal Yazılar ile, Kutsal Ruh ile 'aynı düşüncede olmak', 'fikir birliği'dir (bkz. Romalılar 12:16; 15:5; 1.Korintliler 1:10; Filipililer 1:27; 2:2).

Bu ilkeye dayanarak her üye, topluluğun bir âzası olarak, idarede alınan kararların dayandığı fikir-birliğine dahil edilir.

Fakat bu, günümüzde alıştığımız demokratik sistemlerdeki çoğunluğun oyununa dayanan bir karar alma değildir. Kutsal Kitap'taki fikir birliği, duaya dayanarak yazılanlarla uyum içinde ve dolayısıyla

kutsal Ruh'un yönlendirmesine bağlı kalarak çoğunluğun Tanrı'ya uymasından doğan uzlaşmadır. İmanlıların İncil'e bağlanmalarından kaynaklanır.

Mesih'in ve İncil'in anlayışındaki inananlar topluluğunun alt yapısını şöyle özetleyebiliriz:

a) Evrensel Topluluğun **tek başılsa**'dır. 'Anayasası' **Kutsal Kitap'tır**. Baş olan Mesih'in yeryüzündeki **vekili Kutsal Ruh'tur**. Bu yetki ilkesi, her yerel toplulukta şöyle yansımalıdır:

1. Her yerel topluluk doğrudan Rab'be sorumludur. Herhangi bir dünyasal merkezden yönetilmez. Yerel topluluk ve toplulukta atanan önderler, uygulamada karşılanabilecek sorunların çözümünde **yetkili ve en üst mercidir**; Rab'bin dışında herhangi bir dinsel kuruluşa tabi değildir (bkz. Elçilerin İşleri 14:23; 20:32; İbraniler 13:17...).

e) Topluluğun düzeniyle ve ruhsal gelişimiyle ilgilenmesi için, tek bir kişi değil, **bir kurul atanır**. İncil, bu kurulu oluşturan kişilerden, "ihtiyarlar", "çobanlar", ya da "gözetmenler" diye söz eder. Bunlar, topluluğun ayrı bir ruhban sınıfı değiller. Onların görevi topluluğu gütmek ve onun ruhsal olarak gelişmesini sağlamaktır. Kurul üyeleri, genellikle evli ve çocuk sahibidirler, normal mesleklerine devam ederler. Bu kişiler Kutsal Ruh'un yerel topluluktan seçtiği kardeşlerdir ve kendi toplulukları tarafından

onaylanırlar (bkz. Elçilerin İşleri 14:23; 20:17, 28; 1.Timoteyus 3:1-7; Titus 1:5-9...). İncil'de papaz kavramı geçmemektedir.

d) Ayrıca topluluğun yararına bazı pratik hizmetlerde bulunan kadın veya erkek **hizmet görevlileri** atanır (bkz. Filipililer 1:1; 1.Timoteyus.3:8-13...).

e) **Bütün imanlılar**, Rab'den aldıkları ruhsal yeteneklere göre bedeninin (topluluğun) geliştirilmesinde yer alır, hizmet ederler (Bkz. Efesliler 4:11,16).

İncil'de, kilisenin ya da kiliselerin tek başı İsa olup, imanlılar için görülen en üst örgütlenme düzeni de bir tek yerel topluluk olduğuna göre, devlet dini veya mezhep kavramı İncil'in özünde yoktur.

Aynı zamanda İmanlılar Topluluğu basit bir dünyasal organizasyon değildir. Çünkü esas bağlılığı semadadır. Her ne kadar gözle görülür dinsel topluluklar olarak tertiplenirse de, Mesih'in düşüncesindeki kilisenin 'telif hakkı' hiç bir mezhebin ya da dini kurumun tekelinde değildir!

Öyleyse, mezheplerin oluşumu ve bunların arasındaki çekişmeler nereden kaynaklanır?

V. Mesih'in Uyarıları

İsa yeryüzündeyken bölünmeler olacağı, ya da daha doğrusu O'nun ismiyle oluşan genel topluluğun karma bir topluluk olacağı konusunda bizi bir kaç benzetme aracılığıyla uyarmıştır. O zaman sonradan böyle olmuş olmasına kimsenin şaşmaması gerek.

Bölünmeler ve sapmalar oldu diye Mesih'in kiliseye ilişkin tasarısının başarısızlığa uğradığını düşünerek olayı basite indirgememek gerekir. Mesih İsa'nın üzülererek bu durumu önceden bildirmesi, O'nun ne kadar ileri görüşlü ve gerçekçi olduğunu ortaya koymaktadır:

"İsa onlara başka bir benzetme anlattı: "Göklerin Egemenliği, tarlasına iyi tohum eken adama benzer" dedi."Herkes uyurken, adamın düşmanı geldi, buğdayın arasına delice⁴ ekip gitti.Ekin gelişip başak salınca, deliceler de görüldü.

"Mal sahibinin köleleri gelip ona şöyle dediler: 'Efendimiz, sen tarlana iyi tohum ekmedin mi? Bu deliceler nereden çıktı?' "Mal sahibi, 'Bunu bir düşman yapmıştır' dedi.

"'Gidip deliceleri toplamamızı ister misin?' diye sordu köleler. "'Hayır' dedi adam. 'Deliceleri toplarken belki buğdayı da sökersiniz. Bırakın biçim vaktine dek birlikte büyüsünler. Biçim vakti orakçılara, önce deliceleri toplayın diyeceğim, yakmak için demet yapın. Buğdayı ise toplayıp

ambarıma koyun."

"İsa onlara bir benzetme daha anlattı: "Göklerin Egemenliği, bir adamın tarlasına ektiği hardal tanesine benzer" dedi. "Hardal tohumların en küçüğü olduğu halde, gelişince bahçe bitkilerinin boyunu aşar, ağaç olur. Böylece kuşlar gelip dallarında barınır" (...)

"Bundan sonra İsa halktan ayrılıp eve gitti. Öğrencileri yanına gelip, "Tarladaki delicelerle ilgili benzetmeyi bize açıkla" dediler.

İsa, "İyi tohumu eken, İnsanoğlu'dur" diye karşılık verdi. "Tarla ise dünyadır. İyi tohum, göksel egemenliğin oğulları, deliceler de kötü olanın oğullarıdır. Deliceleri eken düşman, İblis'tir. Biçim vakti, çağın sonu; orakçılar ise meleklerdir. "Deliceler nasıl toplanıp yakılırsa, çağın sonunda da böyle olacaktır. İnsanoğlu meleklerini gönderecek, onlar da insanları günaha düşüren her şeyi, kötülük yapan herkesi O'nun egemenliğinden toplayıp kızgın fırına atacaklar. Orada ağlayış ve diş gıcirtısı olacaktır. Doğru kişiler o zaman Babaları'nın egemenliğinde güneş gibi parlayacaklar. Kulağı olan işitsin!" (Matta 13: 24-43).

Bu anlamlı bölümde açıkça görülüyor ki, Tanrı sözünden doğan gerçek imanlılarla birlikte, tarlada ikinciye ait olmayan, fakat dünya gözünde buğdayla bir görünen 'deliceler' de yetişiyor. Tanrı'nın gözünde kimin O'na ait olduğu, kimin delice olduğu konusunda

tereddüt yoktur. Ama insanlara ikisi de aynı görünebilir. Bu iki tür bitki varlıklarını yan yana sürdürecekler.

Toprak sahibi işçilerine, deliceleri koparmalarına izin vermiyor. Çünkü işçiler, durumu insan gözüyle değerlendirerek hata yapabilirler. Bir gün gelecek ki, Tanrı gerekeni yapacak. O güne dek, buğdayın görevi büyüyüp olgunlaşmaktır!

Bu iki bitkinin yetiştiğinde kimin gerçek kimin sahte olduğu nasıl belli oluyorsa, hangi kilise topluluğunun Tanrı'ya bağlı olduğunu anlamak istiyorsak, İncil'e göre bu bağlılığı belli eden belirtilerin görüldüğü yerleri bulmamız yeter. Mesih yolunda olgunlaşalım, İncil'deki gerçeklere sımsıkı sarılalım, sevgiyi yaşayalım... Tanrı'yı yücelten kilise budur!

Ama sakın kimse, sözde kendi gerçek Hıristiyanlık anlayışı uğruna (eski tarihlerde yapıldığı gibi), 'sahte delice' olarak gördüklerini 'koparmaya' çalışmasın. Mutlaka hata yapar! Mesih İncisinde din ve inanç uğruna 'cihat'a yer yoktur. Mesih'e bağlanan kişi kimseye düşman değilken, kendisine karşı düşmanca duygular besleyen kim varsa, onu da sevmeli. Çünkü Tanrı onu da sever!

Kimin gerçek, kimin sahte Hıristiyan olduğunu ispatlamak görevimiz değil. Görevimiz, yerel topluluklar olarak İsa'ya sımsıkı sarılıp, kilise için (yani İmanlılar Topluluğu için) İsa'nın tasarladıkları doğrultusunda topluma ve herkese iyi bir örnek

oluşturmaktır. Bu zaten, gerçek “Hıristiyanlığı” kanıtlamanın en uygun yoludur.

Elbette bu, hiçbir zaman Mesih ve İncil inancına aykırı davrananlara, ters öğretileri yayan kişiye ya da gruba tavız verilsin anlamına gelmez. Her zaman İncil’in gerçeğini savunmalıyız, ama şiddetle veya saldırıyla değil gerçeğin, sevginin ve Kutsal Ruh’un ikna gücüyle...

Tanrı’nın egemenliği kişilerin, O’na bağlanan kişilerin yüreğinde kurulur: *“İnsanlar da, 'İşte burada' ya da, 'İşte şurada' demeyecekler. Çünkü Tanrı'nın Egemenliği içinizdedir”* (Luka 17:21). Daha önce denildiği gibi İncil’de yerel topluluğun oluşturduğu birimden başka, gözle görülür bir organizasyona gerek duyulmuyor. Çünkü bir kiliseye üye olmak ya da yerel kiliselerin bir merkeze bağlı olmaları, yüreğinde Tanrı’nın egemenliği (Kutsal Ruh) bulunmayan kişinin yüreğini değiştirmez. Tarlayı çitle çevirirsek, deliceler yine de delice olur. Kiliseyi çok karmaşık ve mükemmel bir organizasyona çevirirsek, yine yürekleri Rab’den uzak olanlar uzak kalır.

Benzetmede Mesih’in Topluluğunu simgeleyen şey tarla değil, buğdaydır. Ama dünya buğdayı önemsemmez, tarlanın hangi mezhebe ait olduğunu bilmek ister. Yol kenarında da buğday olabilir. Birini gerçek “Hıristiyan” yapan şey buğday olmak mı, yoksa falanca mezhebin çitli tarlasında olmak mıdır? ‘Tarlada olmak’ ise, yüreklerinde Mesih bulunmayan deliceler de Hıristiyan saymalıyız. Cevap ‘Buğday

olmak' ise, bulunduğumuz mezhep tarlası o kadar önemli değildir.

Elbette bir tarlanın olması gerekli ve çitli buğdaylar daha iyi korunur. Ama mezhepleri (çeşitli tarlaları) gerçek Hıristiyanlık ile (buğday ile) karıştırmamalıyız!

Genellikle halk, "Hıristiyanlığı" (yani Mesih inancını) Hıristiyanlık'la (yani resmi kiliseler ile) karıştırıyor. Mesih İsa'nın Hıristiyanlığı kurduğu düşünülür. Ne var ki O, bireyleri (hangi kültür, ırk veya dinden olursa olsunlar) bayrağı olmayan, din de tutmayan Tanrı'ya dönmeye çağırırdı.

Tarla dünyadır (Matta 13:38). Kiliseyi, yani Mesih'e gerçekten bağlananları tarla ile bir saymak, bir tek mezhep olarak kabul etmeye veya belli başlı devletlere bağlamaya yönelik uğraşlar, dünyasal bir anlayıştır. Düşmanın tarlaya soktuğu deliceleri, Göksel Egemenliğin gerçek çocuklarıyla bir tutmaya çalışmak demektir! Tarlada yan yana olabilirler, ama yargı gününde Mesih'in melekleri onları ayıracağı kesin!

* * *

Öteki benzetmede, İsa hardal tanesinden söz ediyor. Hemen aşağıda göreceğimiz gibi, Mesih Topluluğu, çok sade bir başlangıcı olup, IV. yüzyıla yaklaştıkça dev boyutlar kazandı. Kilise resmiyet kazandıkça, yine Mesih'in kullandığı başka bir benzetmeyle, ağlara her türlü balık yakalandı, yani kiliseye, yürekten inanmayan birçok kişi de girdi. Kilise ağacında birçok dal büyümekle birlikte, ağaçla

İlgisi olmayan bir sürü de kuş konur. Tevrat'ta buna benzer bir benzetme, kuşlar gerçek Tanrı Halkıyla ilgisi olmayan başka halklar, siyasi ya da ruhsal güçleri simgelemek için kullanılır (bkz. Hezekiel 17:23; 31:6; Daniel 4:12). Matta'da ise kuşlar şeytanın işini yaparlar... (Matta 13:4, 19).

İki farklı temel kavramı iyice anlamamız gerek:

- a) İsa'ya inananlardan kimileri, yüreklerinde Kutsal Ruh bulunan yürekten "Hıristiyan" olabilirken, bazıları ise yürekleri İncil'in bağlılığından uzak ismen Hıristiyan olabilirler (dallara konan kuşlar).
- b) Ama yürekten İsa'ya bağlı kişiler (dallardaki yapraklar) ibadetleri için bir araya geldiklerinde çeşitli gruplar olabilir (değişik dallar). Farklı dallar yanlış değil, ama kuşları dallarla karıştırmak yanlıştır!

Kuşlar dallara konarlar ama ağacın özsuyundan içmezler. İsmen Hıristiyanlar ayinlere zaman zaman giderler (en çok vaftiz, düğün ve cenazeler için), ama ne İncil'i bilirler ne de yaşamlarına İsa'nın istemleri doğrultusunda yön verirler. İsa'yı şahsi Kurtarıcı ve yaşamlarının Efendisi olarak bilmezler.

Ağacın bir tek gövde olmasını isteyemeyiz. Dallar olması ağacın daha da geniş bir sahaya gölge ve serinlik vermesini sağlar (bu konuyu, "Bedendeki çeşitlilik" başlığı altında yine ele alacağız). İsa'ya gerçekten ait olanlardan oluşan toplulukların çeşitli olması, doğada ahenk içinde bin bir renk ve canlı varlık yaratan Yüce Olan'ın güzelliğini daha çok dışa

vurur.

Demek ki, gözle görülür kilise (mezhepler) karma bir yapıdır (içinde buğday da var deliceler de; ağacın yaprakları var, kuşlar da). Tanrı'nın değil, insanın eseridir. Gerçek kilise ise (yani yürekten İsa'ya bağlı olanların toplamı), ağacın bir tek ve aynı özsuyundan (Kutsal Ruh'tan) içenlerdir, ama çeşitli dallara dağılırlar. *"...Hepimiz bir beden olmak üzere... aynı Ruh'tan içmesi sağlandı"*(1.Korintliler 12:13).

Tek bir mezhep çatısı altında toplanmayan, bütün mezhep sınırlarını aşan topluluğun özü, Tanrı'nın imanlılara, Kutsal Ruh ile beraber verdiği yeni ve diri bir yürektir. Ve YAŞAM'ın olduğu her yerde çeşitlilik de vardır!

"Gerçek kilise şudur...", *"sahteleri ise bunlardır..."* şeklinde bir ayırım yapmak doğru olmaz. Çünkü bütün kiliselerde buğday yanında deliceler olabilir. Bütün yürekleri bilen yalnız Tanrı'dır. Ama şöyle bir tespit mümkün: Hangi kilise İncil'deki sade kilise modeline daha yakın? Ve hangi kilise İncil'in özüne daha sadık? Bunu anlamak için İncil'i okumak yeter.

Dünyada Tanrı'nın yüreklerinde Kutsal Ruh'u gördüğü kişilerden bir kayıt ya da üye listesi yoktur. Kimin gerçek Hıristiyan olduğunu anlamak için İncil'in tespiti şudur: *"Tanrı'da yaşıyorum" diyen, Mesih'in yürüdüğü yolda yürümelidir*"(1.Yuhanna 2:6). Bunun dışında insanlara Hıristiyan hüviyeti ya da vaftiz sertifikası versen de, yürekleri değişmediyse bunun hiçbir anlamı ve faydası olmaz. Tanrı buna gereksinim

duymaz; O, kendisine ait olanları zaten biliyor:

“Tanrı'nın attığı sağlam temel, "Rab kendine ait olanları bilir" ve "Rab'bin adını anan herkes kötülükten uzak dursun" sözleriyle mühürlenmiş olarak duruyor”(2.Timoteyus 2:19).

Mesih'in uyarıları sayesinde, gerçek bir görüş açısı edindikten sonra sanırım tarihte olup bitenleri daha iyi anlayacak durumdayız. En azından yapacağımız değerlendirme daha gerçekçi olacaktır.

VI. Tarihe Biraz Bakalım

İsa'dan sonra (İ.S.) birinci yüzyılda Mesih'e inananların ilk topluluğunun nasıl oluştuğuna ve ne özelliklerle düzenlendiğine, "Mesih'in tasarladığı kilise" başlığı altında kısaca değindik.

İsa'dan sonra ikinci yüzyılda (II.yy) kilise için 'evrensel' (yani bütün dünyaya yayılmış) anlamına gelen 'katolik' sıfatı kullanılmaya başlandı. Ne var ki, o zaman bir mezhep ismi değil bir sıfattı. 'Ortodoks' aynı şekilde 'doğru öğreti' anlamında kullanılırdı...

İlk üç yüzyılda Hıristiyanlığın kökünü kazımak için Roma İmparatorluğunun giriştiği bütün çabalara rağmen, Mesih inancı bütün topraklarına yayılmıştı. Sonunda İmparator Konstantin IV.yy.da Hıristiyan inancını resmi din olarak ilan etti. Bundan sonraki yıllarda, devlet dininin avantajlarından yararlanmak için din değiştirip de yüreklerini değiştirmeyen birçok halk kitlesi kilise çevrelerine girer. Bunlar da kendi eski batıl inançlarını beraberinde getirirler. Böylece Roma İmparatorluğunun putperest dini düzeni Hıristiyanlığın büyük bir kesimine yavaş yavaş süzüldü. Gerçek ile batıl, bir potada erimeye başladı.

Kılıf değiştirerek kiliseye 'giren' bu tür kalabalıkların çoğu, ismen "Hıristiyan" olmakla birlikte, anlayışlarında hâlâ putperesttiler! Örneğin halk, eski bir koruyucu tanrıya tapmak yerine Hıristiyan bir azizin heykeline dua ederken pek bir farkı görememiştir.

İnancı siyasi manevralarla kitleleştirmenin beraberinde getirdiği bu risklere rağmen İncil'e bağlı yaşayanların hakkını yememek gerek. İnancın esaslarını korumak ve özüne bağlı kalmak için resmi kilise içinde veya dışında her zaman çabalar ve yeni akımlar olmuştur.

Ama kilise konusunda farklı bir anlayış oluşmaya başlar. 'Kilise topluluğu' olarak *gönülden İsa'ya bağlanan kesim* görmek yerine (yani tarlanın içindeki 'gerçek buğday' yerine), yavaş yavaş bütün toplum (yani 'tarla') kilise ile bir sayılır. Kilise kavramı (buğday) ve dünya (tarla) birbirleriyle karışır. Halbuki İsa O'na iman edeceklerin hakkında şöyle demişti:

"Ben onlara senin sözünü ilettim, ...ben dünyadan olmadığım gibi, onlar da dünyadan değiller. Onları dünyadan uzaklaştırmanı değil, kötü olandan korumanı istiyorum. Ben dünyadan olmadığım gibi, onlar da dünyadan değiller"(Yuhanna 17:14-16).

Yani Kendisine bağlı topluluk her ne kadar dünyada, devletler altında, inanmayan veya farklı inanan toplumun kesimleriyle bir arada yaşasa da bütün bunlardan farklı, İncil'in ilkelerine göre yaşayan ve her türlü kötülükten sakınan bir topluluk olmasını istedi.

Mesih'in deyimiyle ağacın dallarına, köklerin öz suyundan (İncil'den, Mesih'ten ve Kutsal Ruh'tan) içmeyen birçok kuş konmaya başlar.

Kilise siyasete karışınca dünyasal bir zihniyet

hakım olur ve İmparatorluğun merkez kentlerindeki büyük kiliseler, Kilisenin Baş olma iddiası için birbiriyle yarışır. Böylece mezhep kavramı oluşmaya başlar 'katolik' veya 'ortodoks'⁵ sıfatları bu defa bir mezhebin ismi olarak kullanılır. Roma'dan bilinen 'papa' ("Sumus Pontifice" yani 'Baş Rahip') ve 'kardinaller' gibi ruhban sınıfları "Hıristiyan" inancına geçer. Artık Tanrı'nın hakkı Sezar'a, Sezar'ın hakkı da resmi kiliseye verilir.

Bütün bu değerlendirmeleri yaparken niyetimiz tarihi kiliselerin bugünkü yetkililerine geçmişin hatalarını yüklenmek veya saygısızlık etmekten tamamen uzaktır. Ama bunların, tarihi gerçekler olmakla birlikte, İncil'de öngörülen, sonradan gelişen olgular olduğunu vurgulamak gerek.

İncil'e göre, Mesih İsa yeryüzüne ikinci kere gelince krallığını kuracaktır. O güne dek Kilise kendini dünyasal ve siyasi düzenlerden arı tutması gerekir. Geçmişte "Hıristiyan devletler" kurulduysa da, inanç ile devlet ilişkileri için İncil'in savunduğu laik anlayışına ters düşmektedir. Hangi mezhep altında olduyorsa olsun (Katolik, Ortodoks veya Protestan), ne zaman kilise-devlet ortaklığıyla teokratik düzenler kurulduysa, sömürgeci hırsı dolan gözler başka topraklara dikilmiş, inanç başkalarına kaba kuvvette kabul ettirilmiş ve Göklerin Egemenliğine hizmet edilmek yerine dünyasal çıkarlara hizmet edilmiştir!

IV. ile V. yüzyılda henüz tam olarak örgütlenmemiş "devlet kilisesi"nin yanında resmi

kilisenin aldığı hali benimsemeyen bazı kilise toplulukları bağımsız varlıklarını sürdürüyorlardı. Ne var ki zamanla devlet kilisesi Elçilerin yetkisini, ta ilk kilise döneminden beri yalnız kendi ellerinde bulundurduğu iddiasıyla kendisine bağımlı olmayan akımları dışladı, ya da yok etmeye çalıştı. Bağımsız kiliseler ise Elçisel yetkisi bir kilisenin tarihsel kökenlerinden değil, İncil'e bağlılığından kaynaklandığını savunurlardı.

Bu konuda tüm Hıristiyan alemince tanınan ünlü düşünür ve yazar Tertülyan'ın III. yüzyıla doğru yazdığı söz çok anlamlıdır:

“...İnancın birimi ve kaynağı olan elçisel⁶ kiliseye uyan her öğretiş, gerçek olarak kabul edilebilir. Çünkü, şüpheye yer kalmadan kiliselerin elçilerden, elçilerin de Mesih'ten ve Mesih'in de Tanrı'dan aldığı gerçekleri korumaktadırlar. Elçisel kiliselerle bir olmamız, aramızda öğretiş farkı olmamasına bağlıdır. Gerçeğe sahip olduğumuzun garantisi budur. (...) Sonraki tarihlerde ortaya çıkan kiliselere aynen bu ölçütü uygulamak gerekir. Bir elçi tarafından kurulduklarını ispatlayamazlarsa bile, aynı inancı korumaktaysalar, elçisel topluluklar olarak kabul edilmeleri gerekir, çünkü elçilerin öğretilerine zaten bağlıdırlar.”⁷

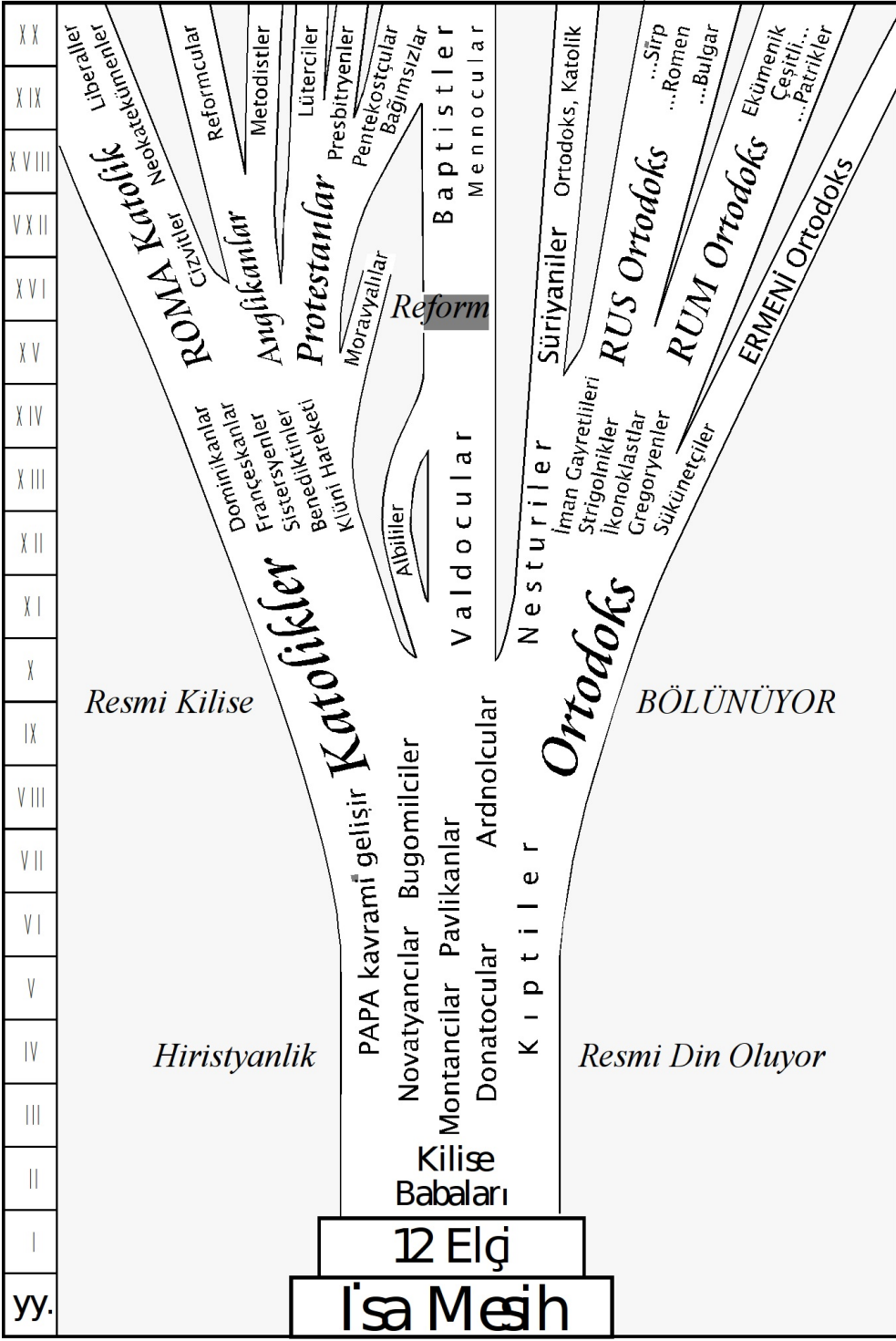
Bir kilisenin doğruluğu İncil'e olan bağlılığından anlaşılır. Tarih boyunca İncil'in ışığında incelendikleri zaman saptıkları gözlenen bir çok tarikat ortaya çıkmıştır, çıkacaktır da. Bu nedenle şükretmeliyiz; yani her inancının doğruluğunu tespit edecek bir ölçütümüz olduğu için: Tanrı Sözü olan İncil. Kilise tarihinin ilk dönemlerinde bu tarikatlar arasında güç kazananlardan bazıları şunlar: 'Yahudiciler', 'Gnostikler' (bu ikisi elçiler zamanında ortaya çıkıp, elçiler tarafından kınandılar), 'Maniciler' (Tevrat'ı

kabul etmeyip dünyanın, iyi ve kötü olmak üzere iki Tanrı tarafından yönetildiğini ileri sürerlerdi), 'Aryusçular' (Tanrı Sözü ve Özü olan Mesih'in, ezeli olduğunu kabul etmezlerdi).

Birinci bin yılın sonuna yaklaştıkça Batı Kilisesi (Roma) ile Doğu Kilisesi (Bizans) arasında büyük bir tartışma meydana gelir. Tartışma Mesih'in, Meryem'in ya da azizlerin heykellerine dua edilip edilemeyeceği konusu üzerinedir... Heykelleri reddeden Doğu Kilisesi, "gerçek öğretişe bağlı" anlamına gelen "Ortodoks" ismini alır.

Sonuç olarak Ortodoks kesimi, kabul etmediği heykellerin yerine yalnız ikonalara (yani azizlerin vs. resimlerine) duayı kabul eder. Bu tartışmanın gerekçesi olarak her ne kadar dini nedenler gösterildiyse de, asıl neden daha çok siyasiydi: İmparatorluğun iki 'başkenti' arasındaki çekişme inanç konularına taşınıyordu...

Bu arada ne Roma kilisesi ne de Bizans kilisesine uyan bağımsız kiliseler ve akımlar devam eder. Bunlar, bir kilisenin yetkisine değil, İncil'in yetkisine bağlılık borçlu olduklarını ileri sürerler...

Roma Kilisesi ise dini yetkisini papaya, kardinal'lere, dini rivayetlere ve en son İncil'e bağlarken, Ortodoks Kilisesi Konstantinopolis Patriğine (ya da diğer metropollerdeki patrikhanelere) kendi rivayetlerine ve yine nihayette İncil'e bağlar.

Zamanla İmparatorluğun batı bölgelerinde resmi dili olan Latince yerel dillere dönüşür ve halk tarafından unutulur. Böylece Avrupa dilleri gelişir. İncil'in aslı Grekçe (eski Yunanca) olmasına rağmen, resmi kilise İncil'in Latince okunmasını zorunlu kılar. Ayinlerde İncil'den Latince olarak okunan bölümleri kimse anlamaz... "Hıristiyanlık" artık İncil inancından ziyade devlet dinine dönüşmüştür. Böylece halk da İncil'in gerçeklerine yabancılaşır.

XVI. yy.a kadar, resmi kilise İncil'in Grekçe'den yerel dillere tercüme edilmesine şiddetle karşı çıkar. XVI. yy.dan sonra Reformu kabul eden ülkelerde İncil her milletin diline çevrilir ve herkesçe okunması için dağıtılmaya başlanır. Engizisyon ise evinde İncil'in tercümesini bulunduranları 'kafir' diye yakalar ve cezalandırır...⁸

İ.S. XVI. yy.a kadar sırf İncil'e bağlanan ve sade bir topluluk düzenini sürdüren toplulukların büyük bir kısmı, 'sapkın akımlar' diyerek resmi kiliseler tarafından bastırılıp yok edilmeye çalışılır. Ayakta kalanlar ya inancını gizleyerek yaşadılar, ya da ıssız yerlere çekilip sessiz bir yaşam sürdürdüler. Bunlardan bazılarının isimleri ve yaklaşık dönemleri şunlardır:

Novatyancılar(IV-V. yy), **Montancılar**(III-V. yy), **Donatocular**(İ.S. IV-VI. yy), **Pavlikanlar**(VII-VIII. yy), **Bugomilciler**(VIII-X. yy), **Arnoldcular**(IX-X. yy), **Albililer**(XI -XV. yy), **Waldocular**(XIII-XVI. yy), **Moravyalılar**(XIV. yy), **Anabaptistler**(XVI-XX. yy), **Mennocular**(XVII-XIX. yy), v.s.

Bunlar ayrıntıda bazı farklı görüşlere sahip olsalar ve hatta zaman zaman kimi hatalı öğretilere yer vermiş olabilseler bile, ortak bir noktaları var: inanç konusunda yetki kaynağı olarak bir tek İncil'i kabul ettiler. Bu yüzden onları, tıpkı resmi kiliselerin içinde İsa'ya gönülden bağlı yaşayan diğer "Hıristiyanlar" gibi, yüzyıllar boyu devam eden Mesih'in aynı ve bir tek kilisesi olarak kabul edebiliriz.

Bağımsız kiliselerin farklı isimleri de, kiliseyi bölmek düşüncesiyle çıkmaz, öğretileri ve dini hizmetiyle bu akımlara neden olan öncülerin isimlerinden meydana gelir. Ya da, kimi zaman resmi kilise onları sapkın bir tarikat olarak görüp "bunlar falancılarıdır, filancılarıdır" diye böyle lakaplar taktığı için ortaya çıkar.

Ama tarihi ve resmi kiliselerin hakkını yememek lazım. İçinde Assisili Françesko, Aziz Bernard, Raimon Llull vs. gibi, ömürlerini tam bir özveriyle Mesih'in hizmetinde harcayan önemli iman kahramanlarına da rastlıyoruz.

* * *

XVI. yüzyılda, o tarihe kadar süregelmiş İncil'e dönük bu akımlardan bir yenisi Almanya'da Martin

Luther'in önderliğinde ışık gördü. Önceleri Katolik Kilisesinin bir reformu olarak başlayan olay, Roma Kilisesinin vergilerinden kurtulmak isteyen Alman prenslerinden destek görünce siyasi bir boyut kazandı ve yeni bir kilise, Alman Lüteren kilisesi oluşmasına sebep oldu. Aynı dönemde İngiltere'de VIII. Henry, boşanmasını kabul etmeyen Vatikan'a tepki olarak İngiliz Anglikan kilisesini, Fransa'nın bir bölümünde Jean Calvin'in önderliğinde Presbiteryen kilisesi, İsviçre'de ise Ulrich Zwingli'nin öğretişleriyle benzer reform hareketleri yaşandı.

Katolik kilisesi tarafından bir isyan olarak algılanan bu hareketlere, zamanla "Protestan" (yani protesto edenler) ismi verildi. Aslında Reform'un asıl amacı yeni bir mezhep oluşturmak değildi, İncil'in özüne dönmeye yönelik bir hareketti. Hareketin ruhu, Tanrı'nın sevgisini, yalnız imanla alınan sonsuz kurtuluşu ve bir tek Kutsal Kitap'ın yetkisini vurgulayan, "*Sola Scriptura, Sola Fide, Sola Gratia...*" sözüyle, yani "Yalnız Kutsal Yazılar, Yalnız İman, Yalnız Lütuf..." beyanı ile ölümsüzleştirildi.

Ne var ki, siyaset ile karışınca Reform kiliseleri devlet kiliselerine dönüştü ve bunun beraberinde getirdiği ruhsal tehlikeler baş göstermekte gecikmedi.⁹ Aynı görüşte olmayanlara karşı savaşlar ve idamlar başladı ve kilise ile toplum bir görüldüğü için 'buğday' ile 'deliceler' yine aynı tarlada karıştı... Bu arada Katolik ülkelerde Karşı-Reform hareketi başladı ve Engizisyon Yahudiler ve Müslümanlar ile birlikte Protestanları da yok etmeye çalışıyordu...

İsa, bu tarz olayları şu şekilde önceden bildirmişti: *“Evet, öyle bir saat geliyor ki, sizi öldüren herkes Tanrı'ya hizmet ettiğini sanacak”* (Yuhanna 16:2).

Avrupa'da Katolik ülkeler ile Protestan ülkeler arasında da kendi çıkarlar uğruna 30 yıllık ve 100 yıllık savaşlar gibi kırımlar için din bahane edildi... Günümüzde Kuzey İrlanda'da hâlâ siyasi nedenlere dayanan Katolikler ile Protestanların çatışmaları henüz son bulmuş değildir.

İşte Hıristiyan adını taşıyıp böyle davranan her kimse, hangi ülkeden ya da mezhepten olursa olsun, yine İncil'in tanımıyla: *“Tanrı'yı tanıdıklarını ileri sürer, ama yaptıklarıyla O'nu yadsırlar”* (Titus 1:16).

* * *

Din siyasete karıştığı zaman doğan olumsuz sonuçlar bulmak ve eleştirmek için kolay tarafıdır. Ama esas önemli olan 2000 yıldır, hangi mezhepte olursa olsun, büyük fedakarlıklar ve sevgi dolu bir yaşamla hem Tanrı'ya hem de insanlara büyük hizmetleri dokunmuş olan sayısız isimsiz kahramandır. Böyleleri, canlarını yitirme pahasına bile asla sevgisinde geri adım atmamışlar. Onları işkence eden 'cellatlar' için, “Baba, onları bağışla, çünkü ne yaptıkları bilmiyorlar” diye dua etmişler. İncil'in, dünyanın ihtiyaç duyduğu ilaç olduğunu bilerek gerçeğini savunmak uğruna her türlü dünyasal rahatlıktan vazgeçmişlerdir...

Yukarıda sözünü ettiğimiz Raimon Llull gibi, XII.

yy.da haçlı seferlerinin bütün şiddetiyle devam ettiği sırada papaya başvurup İncil'in kılıçla değil sevgiyle yayılması gerektiğini savundu ve bu uğurda ileri yaşta da can verdi. Onun gibi birçok aziz bıraktıkları örnek yaşamlarıyla çeşitli keşiş toplulukları oluşmasına sebep oldular: Benediktinler, Klüni Hareketi, Sistersyenerler, Françeskanlar, Dominikanlar, Gregoryanlar...

Hıristiyanlık; Katolik, Ortodoks ve Protestan kiliseleri olmak üzere üç ana dal şeklinde son derece geniş bir akımlar yelpazesini barındırmaktadır. Katolik kendi akımlarını Vatikan'ın yetkisi altında topladığı yerde, Protestanlar bir merkeze ihtiyaç duymazlar, Ortodokslar ise 'litürji'lerinde benzer¹⁰ ama milliyetlerine göre birbirinden ayrılan Kıpti, Ermeni, Nesturi, Süryani, Rum, Rus gibi çeşitli kiliselere dağılmışlar.

Bunların hepsi bir tek ve aynı İncil'e inanırlar, inanç ikrarları da İznik ve Kadıköy gibi Konseylerden gelir ve yine bütün mezheplere ortaktır. Ama ibadet tarzlarında, kimi doktrinlerde ve yönetim biçimlerinde bazı farklılar gösterirler.

Temel farklılıkları şöyle özetleyebiliriz: Katolik ve Ortodokslar, heykel yerine ikonalara dualar dışında, temel inançlarında aynılar, bir tek yönetimleri farklıdır. İkisinin de İncil'le beraber inanç temeline dahil ettikleri rivayetler ve azizlerin öğretileri var... Katoliklerin diğer bir farklılığı papanın "ex catedra"¹¹olarak söylediği kimi dini fetvaların,

yanılmaz ve dolaylı olarak İncil'le aynı derecede vahiy olduğu kabul edilmesidir.

Protestanlar ise yalnız İncil'in yetkisini kabul ederler, bir merkeze bağlı değiller ve Meryem Ana'ya atfedilen ilahi kimlik veya Araf inancı gibi İncil'de rastlanmayan inançlara katılmamakla beraber, insanın cennete kendi amelleriyle (iyi işleriyle) kavuşacağı değil, İncil'in vurgusu doğrultusunda kurtuluşun ilahi bir hediye olarak yalnız imanla kabul edildiğine inanırlar.

Protestanlık, Reform'dan sonra çeşitli tarihi mezhepler olarak tertiplenmiştir: Lüterciler, Kavlinistler, Presbiteryenler, Anglikanlar, Metodistler, vs.

XX.yy.in son çeyreğinde, kimi Protestan mezhebi Katolik kilisesine yakınlaşma girişimlerde bulunmuş, ibadetlerinde onlar ile benzer bir uygulama ve usul geliştirmiştir. Aynı şekilde Katolik ve Ortodoks kiliselerin önemli yakınlaşmalar kaydettiler. Buna, "ekümenik" hareketi denir.¹²

Üç ana dalda kimi mezhep geleneksel bir tarz benimserken, kimisiyse sürekli bir yenilenme içinde olup İncil'deki inanç ve ibadet sadeliğine önem verir.

İncil'e bu şekilde dayananların birçoğu belli bir merkeze bağlı değil, İncil ve yerel kilise önderleri dışında dünyasal bir otorite kabul etmezler.

Yenilikçilerden Doğu Kiliseleri veya Katolikler arasında Işık Çocukları, Karizmatikler, Neokatekümenler, Temel Komüniteler gibi gruplara;

Protestanlar arasında da Cemaatçiler, Baptistler, Kardeşler, Pentekostçular, Karizmatikler ve her türlü bağımsız gruba rastlanabilir...

Peki, bütün bunlar farklı Hıristiyanlıklar mıdır, yoksa tek ağacın farklı dalları mıdır?

VII. Mesih'in Farklı İmanlı Grupların Olmasına İlişkin Söyledikleri...

Bu kitabın başında İncil'deki kilise, yani imanlılar topluluğu kavramına biraz yer ayırdık. Genel özellikleriyle ruhsal yapısını ve idare sistemini inceledik. Ne var ki Mesih, *“size daha çok söyleyeceklerim var. Gerçeğin Ruh'u gelince, O sizi tüm gerçeğe yöneltecek”* sözleri uyarınca (Yuhanna 16:11-13), bu dünyadan ayrılana kadar kilise düzeni ya da idaresi konuları üzerinde pek durmadı. Bu işi, O'na inananların alacağı ve Elçilere İncil'in vahiylerini bildireceği Kutsal Ruh'a bıraktı. Önem vermediği değil... Fakat kilise modeli ve kalıplarından çok, Kendisinden sonra kurulacağı kilisenin yaşamına önem verdi. Teoriden çok, insan ilişkilerindeki pratik yönere değindi. Örneğin, yönetim konusunda şöyle bir ilke ortaya koydu:

“Bilirsiniz ki, ulusların önderleri onlara egemen kesilir, ileri gelenleri de ağırlıklarını hissettirirler. Sizin aranızda böyle olmayacak. Aranızda büyük olmak isteyen, ötekilerin hizmetkârı olsun. Aranızda birinci olmak isteyen, ötekilerin kulu olsun. Nitekim İnsanoğlu, hizmet edilmeye değil, hizmet etmeye ve canını birçokları için fideye olarak vermeye geldi”(Matta 20:25-26).

Yerel toplulukların düzeni ve yönetim biçimi, yalnız bu toplulukların oluşmaya başladığı Elçilerin döneminde tam bir kesinlik kazandı. Yine de Mesih,

Kendisine bağlananlardan oluşacağı ruhsal ailenin ana hatlarını iki temel özellikle vurguladı.

- a) *“Annemle kardeşlerim, Tanrı'nın sözünü duyup yerine getirenlerdir”* (Luka 8:21);
- b) *“Nerede iki ya da üç kişi benim adımla toplanırsa, ben de orada, aralarındayım”* (Matta 18:20).

Demek ki, Mesih'in tasarladığı topluluğu tanımlayan iki temel: (a) Mesih'e inananların Tanrı Sözü'ne olan bağlılıkları, ve (b) bunların, belirli bir yerde Mesih'i aralarına davet ederek Ruhu'ndan öğrenmek için toplanmalarıdır. Olay bu kadar basittir. Yani kilise (imanlılar topluluğu), İncil'e dayanarak İsa'nın adıyla bir araya gelen gruptur.

İNANÇ TEMELİ OLARAK İNCİL'İ KABUL EDEN VE ONA BAĞLI YAŞAYAN HERKES, BUNUN DOĞAL SONUCU OLARAK AYNI INANCI PAYLAŞIR VE MEZHEP AYRIMLARI OLMASIZIN TANRI'NIN BİR OLARAK GÖRDÜĞÜ AYNI VE TEK KİLİSEYE AITTİR.

Çünkü İncil'in buyruğu: *“Yazılmış olanın dışına çıkmayın”*dır (1.Korintliler 4:6).

Buna karşılık, İncil'e aykırı bir inanç, uygulama veya gelenek ileri süren kişi veya kurum, kendisi birliği zedelemiş ve ayrılık yaratmış olur.

Bu konuda ayrı ayrı her imanlı kişi ile mezhep kavramı arasındaki farkı iyice anlamamız gerekir. Bir kişi yürekten Mesih'e bağlı olmakla birlikte mensup olduğu mezhep, yapı ve uygulama itibarıyla İncil'deki kilise örneğine uzak olabilir. O zaman, kişi Mesih'in ailesine (Evrensel Kiliseye) ait olmakla birlikte (çünkü

bu evrensel topluluğa kimlik veren, her gerçek imanlının yüreğine aldığı Kutsal Ruh'tur), öte yandan katıldığı mezhep yeryüzünde Mesih'i yücelten kilise olmayabilir. Nasıl ki, bataklıkta yetişen nilüferin, bir bahçede olmasa bile yine de bir çiçek olduğu gibi...

Aynı şekilde, Mesih'e ve İncil'e bağlı bir yerel toplulukta, yürekte Mesih'e ve İncil'e bağlanmayan, "Hıristiyan'ım" diye kendini kandıran kişiler de olabilir (çünkü gerçek anlamda İsa'ya teslim olmamış, yüreğine Kutsal Ruh'u almamışlar). Yani bahçede "*devedikenleri*"de yetişebilir (bkz. İbraniler 6:7-8); yani Mesih'in deyimiyile 'deliceler'...

Bu nedenle, her ne kadar bir derece birbirlerine bağlı iki olguysa da, kişiyi ve kişinin ait olduğu mezhebi ayrı ayrı değerlendirmemiz gerekir.

Sonuçta, kurtulup Cennet'e kavuşanlar, topluluklar değil kişiler olduğu için, önemli olan kendilerini 'Hıristiyan' olarak kabul edenlerin Mesih'e gerçekten bağlı olmalarıdır!

* * *

Kimin gerçek Mesih imanlısı olduğunu belirleyen anahtar, kişinin üyesi olduğu mezhep değil, İsa'ya gerçekten bağlı olmasıdır. Bu konuda birbirine çok yakın, ama bu önemli farklılığı çok net ortaya koyan İsa'nın şu iki sözünü inceleyelim:

a) *"İsa'ya kör ve dilsiz bir cinli getirdiler. İsa adamı iyileştirdi (...) Ferisiler bunu duyunca, "Bu adam cinleri, ancak cinlerin önderi Şeytanın gücüyle kovuyor" dediler. Onların ne düşündüğünü bilen İsa şöyle dedi: "**BENDENyana olmayan BANAKarşıdır. Benimle***

birlikte toplamayan dağıtıyor demektir”(Matta 12: 22-30).

b) “Yuhanna O'na, “Öğretmenim” dedi, “Senin adınla cin kovma birini gördük, ama bizi izleyenlerden olmadığı için ona engel olmaya çalıştık.” “Ona engel olmayın!” dedi İsa. “Çünkü benim adımla mucize yapıp da ardından beni kötüleyecek kimse yoktur. **BIZEkarşı olmayan, BIZDENyanadır**”(Markos 9:38-40).

Her iki olay benzerlikler arz eder. İkisinde birer cin kovma durumundan yola çıkılır. İkisinde de buna karşı çıkanlar var. Birinde (a) resmi din (ferisiler) İsa'ya karşı çıkar, çünkü onların otoriteleri altına girmediği için... İkincisinde (b) imanlılar (elçiler) başka imanlıya karşı çıkar, çünkü bu sefer onlar da bütün iman edenler üzerine, resmi dinler gibi dünyasal bir egemenlik kurmak isterler...

Sonunda İsa, birbirine çok yakın birer sonuç cümlesi söyler. Fark nerede? Birinci durumda İsa, sergilenen tutumun Kendisiyle her türlü ilişki olasılığını yok eder, hatta düşman durumuna sokar: **“BENDENyana olmayan BANAKarşıdır”**der. Diğerinde ise, durumun Kendisine karşı olmadığını söylemekle yetinmez, üstelik bunun imanlıların birliğini bozmak yerine güçlendirdiğini ima eder: **“BIZEkarşı olmayan, BIZDENyanadır”**der.

Bu yüzden birinci cümle tekildir: sorun birey olarak İsa'yı ya kabul etmek ya da reddetmektir. Öteki cümle ise çoğuldur: konu aynı imanlı grupta olmanın önemsiz oluşu...

Bu iki ayetin arasındaki benzerlikler ve farklılıklar çok ince ve önemlidir. Yani Mesih'e olan bağlılık, bir insanın gerçek anlamda Hıristiyan olup olmamasını belirler. Bu açıdan "O'ndan yana" olmak şarttır! Ama bununla beraber hepimiz aynı kiliseye üye olmak zorunda değiliz. Yeter ki ait olduğumuz topluluk, diğer kilise topluluklarına karşı olmasın. Bu açıdan "onlara karşı olmamak" şarttır!

Kaldı ki İsa, İncil'deki hadisede adı geçen o kişiyi Elçilerin bulunduğu 'topluluğa' katılmaya bile zorlamaz! "*Bize*"derken, grupta İsa ve 12 Elçi vardı! "*Ona engel olmayın*" diyerek, esas baş olan Mesih'e gerçekten bağlanan kişinin katılacağı topluluk konusunda bir kısıtlama getirmemeleri için kendi Elçilerine bile ikazda bulundu! Yani bir kilisenin, "bizim kökenimiz ta İsa'nın Elçilerine kadar uzuyor" iddiası doğru olsun veya olmasın, bu ayete göre o kilise bütün kiliselerin merkezi veya başı olduğunu iddia etse bile bunun hiçbir önemi yoktur!

Belki burada şunu da eklemeliyiz... İsa o kişi veya grubun "*karşı*" olmaması gerektiğini söylediğinde Kendini de dahil ediyor: "*BİZE karşı*"olamaz diyor. Bundan esas şartın o diğer kilise grubunda İsa'nın bulunması şart olduğunu anlarız! Bu ne demek? Bu şu demek: kilisenin İsa'nın emrinde olma sorumluluğu vardır. Ve İsa'nın emirleri İncil'dedir. Dolayısıyla kilisenin İncil'e yüzde yüz bağlılık zorunluluğu vardır!

Sonuçta önemli olan, hangi mezhebe bağlı olduğumuz değildir. Önemli olan şu sorudur: Kişisel

olarak Mesih'e bağlı mıyım? Ve katıldığım kilise topluluğu İsa'nın İncil'deki öğretilerine bağlı mıdır?

Mesih İsa başka bir yerde O'nunla ilişkide olanları bir asmanın çubuklarına benzetti (Yuhanna 15:1-6). Eğer 'asmaya' (yani İsa'ya) bağlıysak, birbirimize değmiyor ya da karışmıyorsak bile, aynı kökü paylaşan 'çubuklar', aynı aileye (kiliseye) ait kişileriz. Bu nedenle ayetteki kişiyle ilgili olarak diyor ki: "grubumuza bağlı değilse de, bana bağlıdır."

Pavlus 1.Korintliler mektubunda Mesih'in ailesinde kişilere bağlı, hatta İsa'nın elçilerine dayanarak fırkalar yaratmak konusunda şöyle der:

"Kardeşler, Rabbimiz İsa Mesih'in adıyla yalvarıyorum: Hepiniz uyum içinde olun, aranızda bölünmeler olmadan aynı düşünce ve görüşte birleşin. (...) Şunu demek istiyorum: Her biriniz, «Ben Pavlus yanlısıyım», «Ben Apollos yanlısıyım», «Ben Kefas (Petrus)yanlısıyım» ya da «Ben Mesih yanlısıyım» diyormuş. Mesih bölündü mü? Sizin için çarmıha gerilen Pavlus muydu? Pavlus'un adıyla mı vaftiz edildiniz?" (1.Korintliler 1:10-13).

Pavlus veya Petrus gibi elçilere bağlılık göstererek ayrılıklar yaratmak, Mesih'in ruhuna karşı gelmektir. "Mesih yanlısıyım" demek bile, eğer bir üstünlük ruhuyla diğer 'toplulukları' dışlamak veya küçümsemek için söyleniyorsa, Pavlus'a göre bu da Mesih'i (kilisesini) bölmek anlamına gelir! "Biriniz... «Ben Mesih yanlısıyım» diyormuş. Mesih bölündü

mü?”

Başka bir deyişle, bu ayetler ve yukarıda aktardığımız Mesih'in sözleri bize, mezhep ayrılıkları yaratmamak gerektiğini gösteriyor. Ama bir kere farklı mezhepler oluştu... Bu sefer de İncil mezhepler birbirlerini dışlayarak İsa'ya karşı gelmemeleri gerektiğini gösterir. “Bizimle değilsen seni kabul etmiyoruz”; “biz Mesih'in gerçek kilisesiyiz siz değilsiniz”; ya da, “sen Katolik'sin, bense Protestan'ım ya da Ortodoks'um” diye mezhep isimlerini dışlayıcı bir niyetle kullanmamak gerekir.

Farklı mezhepler karşısında tutumumuz ne olmalı? Herkese sevgi, saygı ve hoşgörü ile davranalım. Kelam'ın tavsiyesi şudur: *“Mesih sizi kabul ettiği gibi, Tanrı'nın yüceliği için birbirinizi kabul edin”*(Romalılar 15:7). Çünkü, *“her birimiz kendi adına Tanrı'ya hesap verecektir. Onun için, artık birbirimizi yargılamayalım”*(Romalılar 14:12,13). 'O gün'e dek görevimiz, kimseye dalaşmadan Mesih yolunda ilerleyip olgunlaşmaktır. Yoldan sapan bir tarikat varsa Rab zaten onları bilir ve kabul etmez... Bizim görevimiz sapmalar ve yalanlar karşısında tartışmak değil, İncil'in ve Mesih gerçeğini ortaya koymak, ona göre yaşamak ve bu şekilde O'na yücelik vermektir!

VIII. Kutsal Ruh'tan Tanrı'nın ailesine doğmak

Bulduğumuz imanlı gruptan öte, önemli olan Mesih'e olan bağlılığımızın nasıl bir bağlılık olduğudur. Bu, gözle görülen bir bağlılıktan öte, yürekle ilgili çok daha derin bir gerçeğe dayanır:

*“Sana doğrusunu söyleyeyim, bir kimse yeniden doğmadıkça Tanrı'nın Egemenliği'ni göremez”,
“Sana doğrusunu söyleyeyim, bir kimse sudan ve Ruh'tan doğmadıkça Tanrı'nın Egemenliği'ne giremez”(Yuhanna 3: 3, 5).*

“Ama içinde Mesih'in Ruhu olmayan kişi Mesih'in değildir”(Romalılar 8:9).

Demek ki, İsa'nın “yeniden doğmak” olarak tanımladığı ve Kutsal Ruh'un aracılığıyla yaşanan bu olay gerçekleşmeden, bir insan Mesih'in topluluk ve birlik tasarısını anlayamaz (“göremez”),bu ruhsal ailenin bir üyesi olamaz (“giremez”)!

Tam anlamıyla “Hıristiyan” olmak, din değiştirmek değil, bir kiliseye bir mezhebe üye olmak da değil, hatta Hıristiyan inancını benimsemek de değildir. Mesih'e bağlanmak, MESİH'İN RUH'UNU YÜREĞE ALMAKTIR! Bu, mecazi anlamda değil, gerçekten yaşayan Mesih'in Kutsal Ruh olarak yüreğe gelmesidir!

Kutsal Ruh bir insanın yüreğine nasıl gelir? Mesih İsa'ya imanla teslim olduğumuzda, O'nun günahlarımızı silmek için döktüğü kanı yüreğimize

uygular ve Kendisi yüreğe yerleşerek bizi Tanrı'ya ayırır, O'na ait kılar:¹³ *“İsa Mesih'in sözünü dinlemez ve O'nun kanının üzerinize serpilmesi için, Baba Tanrı'nın öngörüsü uyarınca Ruh tarafından kutsal kılınarak seçildiniz”*(1.Petrus 1:2).

Yüreğe İsa'yı (Kutsal Ruh'u) almadan istediğiniz kadar kiliseye gidin, bunun ne bir yararı ne de bir anlamı olur... Çünkü *“içinde Mesih'in Ruhu olmayan kişi Mesih'in değildir”*(Romalılar 8:9).

Bir keresinde yüreğini İsa'ya açan bir zenci bildiği en yakın kiliseye katılmaya karar verir. Beyazlardan oluşan kilisenin kapıdaki görevlisi kapıyı suratına kapar. Yüreğinde bir acılık oluşan kahramanımız, öldüğünde İsa'ya hesap sorar: “Hani senin kilisendi, beni neden içeri sokmadın?” İsa ona, “Beni de içeri almadıklarına göre, seni niye alsınlar?” diye cevap verir.

Mesih'i benimsemek, Hıristiyan aleminin kalıplaşmış töre, rivayet ve geleneklerden tamamen ayrı değerlendirmek gerekir. Mesih inancını Hıristiyanlıkla karıştırmamalıyız, Mesih topluluğunu (kilisesini) Batı ile de... Yalnız yüreğinde Mesih'in yaşadığı, yani Kutsal Ruh'unu barındıran kişi, gerçek anlamda Mesih'e bağlı ve aynı Ruh'a ortak olan diğer bütün herkesle aynı halkın üyesi olur (Mesih'in Evrensel Kilise'sinin bir üyesi).

Müjde'nin tam anlatılmadığı bir çok kilise, Mesih'in Ruh'undan haberi bile olmayan pek çok kişi barındırabilir. Mesih'ten yana olmak, ancak ve ancak

Kutsal Ruh'a sahip olmakla mümkün olabilir. Kutsal Ruh'u yüreğe almak görüldüğü kadar esrarengiz bir olay değildir. İsa'nın kurban ölümü ve dirilişinin Tanrı katında kabul gören tek 'sevap', Mesih'in de bizi Cennet'e kavuşturabilen tek, yeterli, gerekli ve güçlü Kurtarıcı olduğunu kabul etmek ve Rabbimiz olarak sırf O'na bağlanmak söz konusu... Bu, şimdiden Cennet'e girmiş olmak demektir!

Hayatımızda köklü ve nihai bir tövbe gerektirir: yani, günahlı doğamızı ve yaşayışımızı itiraf etmeyi, yüreğimizi alçaltmayı ve eskiden Tanrı'ya yer vermediğimiz yaşantımızdan vazgeçip hayatımızın her alanını ve her anını O'na teslim etmeyi gerekli kılar.

Ne var ki, buna ek olarak belli bir mezhebe ya da kiliseye ait bir sürü yan koşullar yükleyen kimseler, bu sefer Mesih'e değil insani bir organizasyona bağlanmaktadır. Bunlar örf ve adetlerinde Hıristiyan olabilirler, fakat yüreklerinde Mesih'in Ruh'u yerleşmemiştir.

Kendilerini Hıristiyan diyen ama Kutsal Ruh'tan kopuk olanlar zaten bölük pörçüktür: *"Bunlar bölücü, insan doğasıyla sınırlı, Kutsal Ruh'tan yoksun kişilerdir"* (Yahuda 19). Mesih'e bu sade bağlılığından ve Kutsal Ruh'tan ayrı yaşayan veya ayırmaya çalışan herkes birliği bozar. Çünkü birliğimiz dıştan değil içtendir. Yani birliğimiz İsa'ya yapışık olduğumuz sürece gerçektir. Ruh'tan kopuk herkes zaten birlikten de kopuktur. Telefon cihazlarını istediğin kadar birbirlerine bağla... Eğer hata bağlı değilse neye

yarar?

Esas bölünme, insanların farklı gruplara ayrılması değil, bazılarının İncil ve Mesih'in bağlılığından kopmasıdır! Tarihte gözlendiği kadarıyla içten imanlıları birliğe yeniden kavuşturan ilke şöyledir:

İsa'ya ve İncil'e bağlı bir kilise veya mezhep düşünelim. İçinde sürekli yenilenmiyorsa, yavaş yavaş eski örf ve adetlere ait insan gelenekleri ve görenekleri sade imanın yerini doldurur. Nesiller sonra gelenekselleşmiş bu kilise veya mezhep içinde birileri Mesih'ten ağır ağır uzaklaştıklarını fark eder ve İncil'in bağlılığına dönerler... Ama geleneksel kilisede kalıplaşmış kesim yenilikleri kabul etmez ve İncil'in özüne dönenlerin önünde yalnız iki seçenek bırakır: ya kavgalara dalmak ya da huzuru bozmamak için ayrılmak.

Böyle bir durumda birliği bozan, ayrılıp Mesih'e dönenler değildir. Çünkü gerçek birlik, mezhep kavramına bağlı değil, İncil'deki Elçilerin öğretisine ve ruhsal yaşayışına bağlılıktır (bkz. VI. bölümdeki Tertülyan'ın görüşü). Bu durumda, İncil'in ilkelerine geri dönenler, kaybolan birliği (Mesih ve O'nun gerçekleriyle bir olmak) yeniden kurmaktadır. Diğer taraftan geleneksel mezhepteki birlik, ruhsal ve yaşamsal değil, kurumsal ve yapaydı. Ama bu demek değildir ki, o mezhep içinde İsa'ya ve İncil'in sade inancına bağlı kişiler mezhep dışındakiler ile bir olmasın. Aynı mezhebe bağlı değilse de, aynı Kutsal Ruh'a bağlıysalar, Mesih'in birliğini yaşıyorlar!

Bu nedenle birlik konusu, her türlü mezhep kavramının çok ötesinde olup kendilerini Mesih imanlısı sayan bireylerin İsa ile olan ilişkileriyle ilgili bir konudur. Anahtar sorular da şunlardır:

- a) “Sen Mesih’ten yana mısın?” Yani “Kutsal Ruh’tan doğarak, O’nu yüreğine aldın mı?” Ondan sonra...
- b) “İkimiz O’ndan doğduysak beni, farklı ibadetlerime rağmen kabul ediyor musun?”

Bu soruların aslı İncil’de bulunmaktadır:

- a) *“İman ettiğiniz zaman Kutsal Ruh’u aldınız mı?”* (Elçilerin İşleri 19:2).
- b) *“İmanı farklı¹⁴ olanı aranızda kabul edin, ama tartışmalı konulara girmeyin”*(Romalılar 14:1).

O zaman Mesih’in gözünde sizin hiçbir farkınız yoktur. Hal böyleyse, mezhep ayrımı dediğimiz olay ortadan kalkmış demektir!

IX. Mesih'teki Birlik Tasarısı

İsa, ölmeden önceki akşam yemeği sırasında dua ederken, birlik tasarısının özünü şu sözlerle tanımladı:

“ ...hepsi bir olsunlar. Baba, senin bende olduğun ve benim sende olduğum gibi, onlar da bizde olsunlar” (Yuhanna 17:20-21).

“Bizde bir olsunlar” ne demek? Mesih'in kendisi bunun cevabını daha önce açıklamıştı:

“...Gerçeğin Ruhu... içinizde olacaktır (...) size geri döneceğim. O gün anlayacaksınız ki, ben Babam'dayım, siz bendesiniz, ben de sizdeyim. (...) Beni seven sözüme uyar, Babam da onu sever. Biz de ona gelir, onunla birlikte yaşarız”(Yuhanna 14:16, 18, 20, 23).

Söz konusu birlik yine Kutsal Ruh'un içimizde olup olmamasıyla ilgilidir. Kutsal Ruh aynı zaman Mesih ya da Baba'nın kendisi demek! Yani olay Tanrı'yla birleşmek! Sırf Tanrı'ya ait olmaktır!

Gerçekten Mesih'e bağlanan kişi, otomatik olarak kendini “TANRI'NIN İÇİNDE” buluverir. Böyleleri Tanrı'nın “içinde” olan herkesle birdir. Aynı şekilde, Tanrı İMANLININ İÇİNDEDİR! Tanrı ve imanlı kişi iç içe olurlar. Kimse onları ayıramaz. Tanrı'nın 'içine' giren herkes, Tanrı “merkezinde” birleşiyor! Kimse bir olan şeyi ayıramaz. Tabii bu, ruhsal bir merkezdir, yeryüzünde bulunmaz...

Tanrı'da bir merkez olarak buluşmak ve

birleşmek, bu dünyada ayırım yaratan bütün sınıflandırmalardan kurtulmak demektir. Böyle birinin, bu dünyaya ait bölünme ve ayrılıklarının ötesinde olması demek.

Özde ruhsal olan bu birliğin, uygulamada ve ilişkilerde yansması gerektiği bir gerçektir. Ve bu birliği pratiğe dökmenin en iyi yolu, imanlı bireylerin, bir ve merkez olan Tanrı'ya adanmalarıdır; yani Tanrı'da buluşmaktır! Aksi takdirde Babil kulesinde dünyasal olarak birleşmeye çalışan ama Tanrı'dan uzaklaşan halka benzeriz...

Böylece Mesih İsa'ya bağlanmak, gerçek anlamda "Hıristiyan" olmak demek, yalnız Tanrı'ya ait olmaktır! Hıristiyan alemine değil, Göklerin Egemenliğine girmek demektir! İşte İncil'in müjdesi budur: bu dünyada, ulus, ırk, din vb. sınıflar ve ayrımlar ötesinde olan Tanrı'ya şimdiden kavuşabiliriz! Tanrı'ya kavuşmak da cennete kavuşmaktır!

Mesih hiç kimseyi bir mezhep ya da bir din kurumu oluşturması için teşvik etmedi, böyle bir şeyi ima bile etmedi. Neden? Çünkü esas isteği, sağladığı kurtuluşa kavuşan kişilerden oluşacak olan topluluğun, yeryüzünde bulunan belli bir merkeze, ya da baş olarak tanınan belli bir dini hiyerarşiye değil, direkt O'na ve Tanrı'ya bağlı olmasıydı.

Birlikle ilgili, Kutsal Kitap'ta bulunan bütün ayetleri etraflı bir şekilde inceleyecek yerimiz yoktur. Bu nedenle son olarak, buraya kadar İsa'nın birlik anlayışı ve tasarısıyla ilgili olarak açıkladıklarımızı

noktalayan iki önemli ayeti aktarmakla yetinelim:

*“İster Yahudi ister Grek, ister köle ister özgür olalım, **hepimiz bir beden olmak üzere aynı Ruh’tav**taftiz olduk ve **hepimizin aynı Ruh’tani**çmesi sağlandı”(1. Korintliler 12:13).*

*“Bu nedenle, Rab'bin uğruna tutuklu olan ben, aldığınız çağrıya yaraşır biçimde yaşamanızı rica ederim. Her bakımdan alçakgönüllü, yumuşak huylu, sabırlı olun. Birbirinize sevgiyle, hoşgörüyle davranın. **Ruh'un birli**ğini esenlik bağıyla korumaya gayret edin. Çağrınızdan doğan tek bir umuda çağrıldığınız gibi, beden bir, Ruh bir, Rab bir, iman bir, vaftiz bir, her şeyden üstün, her şeyle ve her şeyde olan herkesin Tanrısı ve Babası birdir” (Efesliler 4:1-6)*

Kilisenin ya da toplulukların birlik konusunun çok ötesinde bütün insanların ve toplumların birliğini hiçbir insani güç sağlayamadı, sağlayamaz da. Peki ya dinler, sağlayabilir mi? Tarihe baktığımızda en çok din adına kan dökülmüştür... Öyleyse?

İnsan günaha düştüğünde Tanrı'yla bağlarını koparttığından beri, evrene olduğu gibi insan ilişkilerine ahenk verebilen tek kaynağı reddetmiş oldu. Sözde değil özde birlik sağlayabilen yalnız Tanrı'dır. Ama bunu insan özgür iradesini çiğnerek yapmak istemediği için, önce Kendisine teslim olanların yüreğinde gerçekleştirir. Yürekler Tanrı ile bir ise ilişkilerde birliği yaşamak zor değil.

Kilisede birlik Kutsal Ruh aracılığıyla Tanrı'nın

eseridir. Bireyler yüreklerine Kutsal Ruh'u aldıkları anda, bu birlik gerçekleşmiş olur. Kutsal Ruh'u yüreğe almayan insanlar arasında birlik asla sağlanamaz! Ruh, bir tek Ruh olduğu gibi, Ruh'la birleşenler de birdir. İsa'ya bağlananlar çok farklı kişiler olabilirler, öyledirler de. Kilise toplulukları birbirinden de farklılar, hatta çok farklı olabilirler... Fakat yaşamını Kutsal Ruh'tan alıyorlarsa, aynı özsuyu içmektedirler. Aynı ruhsal "genler" taşımaktadırlar. Bu, Mesih'e inananların arasındaki birliğin anahtarı ve püf noktasıdır. Bunu kimse bozamaz, bu düzeyde bölünmeler imkansızdır.

Fakat insanlar arasında ilişkilerin kötüye gidebileceği bir gerçek. Ama nasıl ki, iki kardeş birbirlerine kırgın olsalar bile yine de kardeşseler, Kutsal Ruh'u almış iki imanlı ya da topluluk da birbirini dışlarsa, acınacak bir durum olduğu kadar, yine de ikisi Ruh'ta birdir. Bir gün bu hareketlerinden dolayı utanacaklar... Ya da Rab'be hesap verecekler.

Bu nedenle, yukarıda İncil'den okuduğumuz Efesliler bölümü, bizi birlik oluşturmaya değil, var olan Ruh'un birliğini korumaya özendiriyor. Birliği yaratamadığımız gibi, onu bozamayız da. Ama birliğin sonuçları ya da etkilerini bozabiliriz. Böyle bir durumda yerel kilise topluluğunun kimliği bulanık bir hale gelir, Rab'bin hizmetinde zayıf düşer.

Ruh'ta olan bu birliğin dayandığı inanç ve uygulama temellerini, az önce okuduğumuz Efesliler bölümüne ait şu listede sıralayalım:

- 1) *TEK BİR ÜMİT*: Mesih'in (yani Kutsal Ruh'un), kişinin yüreğinde bulunması ve bu sayede imanlının şimdiden sonsuz kurtuluşa ve yüceliğe erişmiş olmasından doğan ümittir (bkz. Koloseliler 1:27).
- 2) *BİR BEDEN*: Kutsal Ruh'la bir 'göbek bağı' olduğu için imanlı kişi diğer Kutsal Ruh'lu imanlılarla, kimsenin bozamayacağı 'organik' bir birlik içindedir... Mesih'in yaşayan bedeninin bir üyesidir: 1. Korintliler 12:13.
- 3) *RUH BİR*: Kutsal Ruh'u yüreğe almak yalnız bazı imanlıların ayrıcalığı değildir. Kutsal Ruh'a yabancı olan herkes, Mesih'e de yabancıdır (Romalılar 8:9, 16). Yani gerçek anlamda imanlı sayılamaz. Tanrı'nın Ruhu'yla yaşayan herkes ise Tanrı ailesinin bir üyesidir: Romalılar 8:14.
- 4) *RAB BİR*: Bir tek Efendimiz var. Ve O'na ait kişiler, bir tek O'nun sözünü dinleyenlerdir. (Luka 6:46). Başka bir başkan ya da kurul, Rabbimizin yerini aldığı anda O'nun önderliğinde bir olduğumuz ilkesi zedelenir (1. Korintliler 3:11; 8:6).
- 5) *İMAN BİR*: İnanç temeli, İncil aracılığıyla Elçiler tarafından ilk ve son kez sabit kılındı (Yahuda 3,17; 2.Petrus 1:15; 3:2). Yazılmış olana ters düşen tutumlar, İncil'deki inanç birliğine karşı gelmiş (1.Korintliler 4:6), birliği sağlayan tek belgeyi çiğnemiş olur.
- 6) *VAFİZ BİR*: Aynı Ruh'tan içmemizin sağlanmasıyla, aynı bedene kaynaştırıldık (ruhen vaftiz edildik): 1. Korintliler 12:13. Koparılamayan bu kaynak

noktası, bir simge niteliğinde olan suyla vaftizi bir kere yapmakla vurgulanır.

7) *TANRI VE BABA BİR*: Tanrı'nın bir olduğunu kabul etmek, farklı mezhepleri saymadan, birliği ve eşitliği kabul etmeyi gerektirir. Ruh'tan doğan (Yuhanna 3:6) aile fertleri arasında ayırım yapmayan aynı Baba'nın ruhsal çocukları oluruz.

Bunun için hiçbir mezhep "Mesih'in tek gerçek kilisesi" unvanını taşıyamaz. Olsa olsa evrensel kilisenin bir üyesi olur. Diğer taraftan hiç bir mezhep üyesini de, gerçek kardeş olarak reddedemeyiz. Eğer ki okişi İncil'deki Mesih'e bağlıysa! Bundan başka, Mesih'in kabul ettiği kişiyi biz nasıl kabul etmeyelim?

Ruh'ta olan bu birlik, bizi bir tek mezhebin kalıbına uymaktan da kurtarır. Herkes, kültürünü, dilini, neticede milli kimliğini muhafaza edebilir. Çünkü bunlar artık bir ayırım nedeni teşkil etmezler. Daha çok bir zenginlik olarak görülebilir. Herkes Latince veya Yunanca ibadet etmek zorunda değildir; kendi dilinde yapabilir. Kimse örf ve adetlerinden vazgeçmek zorunda değildir, yeter ki İncil'in ahlak değerlerine ters gelmesin... Çünkü bu birlik bütün dünyasal sınırları aştığı kadar kimlik farklılıkların yaratığı ahengi muhafaza eder!

X. Bedendeki Çeşitlilik

1. Korintliler'de olduğu gibi, Efestiler'de de Elçi Pavlus birlikle ilgili ilkeleri saptadıktan sonra dikkatimizi ruhsal bedendeki çeşitlilik üzerine çekiyor.

İncil'e bağlı kilise toplulukları veya mezhepler bir merkezde birleşmiyorlarsa bile aynı inançla birbirlerine bağlı oldukları gibi, ibadet tarzlarında ve çeşitli uygulamalarda çeşitlilik olabilir. Daha doğrusu, olması gerek. Mesih'in istediği de buydu. Çünkü O, kendi adıyla her hangi bir dini kurum oluşmasını istemedi.

İncil, ibadetin ve inananların nasıl tertipleneceğini her ayrıntıyla açıklayan bir şeriat kitabı değildir. İncilin dış şekilleriyle değil, yüreklerin Tanrı'ya içten bağlı yaşamalarıyla ilgilenir. İncilin ve ibadetin ne şekilde ifade edileceği önemli değil; yeter ki "ruhta ve gerçekte" tapınılsın: *"... öyle bir saat geliyor ki, Baba'ya ne bu dağda (Samiriyelilerin tarzında), ne de Yeruşalim'de (Yahudilerin tarzında) tapınacaksınız! (...) Ama içtenlikle tapınanların Baba'ya ruhta ve gerçekte tapınacakları saat geliyor"*(Yuhanna 4:21, 23).

İsa O'nun adına cin kovan birinin, ille de O'nun grubuna katılmasına gerek görmedi...! (Markos 9:38-40). Bizim, aynı kalıba uyan robotlar olmamızı istemiyor. O, eşitliğin ve yürek birliğinin çerçevesinde çeşitlilik istiyor. Tıpkı yaratılışa hem birlik (uyumluluk) hem çeşitlilik verdiği gibi: nasıl ki, iki farklı çiçek yan yana dururken Yaradan'ın yüceliğini

daha da çok yansittıkları gibi...

“İşte beden bir tek üyeden değil, birçok üyeden oluşur. Eğer ayak, “El olmadığım için bedene ait değilim” derse, bu onubedenden ayırmaz. Eğer kulak, “Göz olmadığım için bedene ait değilim” derse,, bu onubedenden ayırmaz. (...) Eğer hepsi tek bir üye olsaydı, bedene ne olurdu? Gerçekte çok sayıda üye, ama tek bir beden vardır” (1. Korintliler 12:14-25).

Yukarıda incelediğimiz birliğin 7 temel ilkeleriyle hepimiz Tanrı'nın Sözüne uymamız şart. Ama bunların dışında farklı olabiliriz. İncil'de çeşitli konularda düşünce ve uygulama özgürlüğü vardır. Bu çeşitliliğe yol açar (zıtlığa veya çelişkiye değil). Farklılıklar olmasını normal karşılamalıyız. Bir kere ülkelere göre farklı dillerde ibadet edilecektir. Örf ve adetlere göre giyim alışkanlıkları da değişik olacaktır. Kaldı ki, İncil'in bize serbestlik tanıdığı birçok konuda farklı uygulamalar olacaktır. Kimisi ibadette söylenecek ilahilerin önceden programa yazılmasını ister, kimisi ise ibadet sırasında cemaat tarafından seçilmesine izin verir... Kimisi İsa'nın öğrencileriyle kutladığı “Son Akşam Yemeğini” her hafta anmak ister, kimisiyse ayda bir defa yapar...

Ne var ki, birliğin 7 temelini çiğneyen grup veya akım kendi kendini sapkın ilan etmiş olur. Elbetteki sapmalara ödün vermeden onları kınamak gerek (bkz. 2. Yuhanna 9-11; 2. Selanıkliler 3:14-15; vb.).

Temelde aynı inanç, aynı kurtuluş ve aynı Ruh'u

paylaşmakla birlikte, bu çeşitlilik üç türden olabilir:

- a) Karakter ve ruhsal ihtiyaçlarımız uyarınca, yerel kiliseler arasında, İncil'deki buyrukların dışında kendilerini ifade ettikleri FARKLI BİR UYGULAMA olabilir. Farklı ibadet tarzları gibi.
- b) Vurgulanan ruhsal hizmetlere göre bir grup, belli hizmetlere yönelebilir. Bu sefer DEĞİŞİK HİZMET ALANLARI olabilir. Sosyal hizmetlere, müjdeciliğe veya eğitime daha fazla önem verilebilir.
- c) Gerek doktrin, gerekse uygulama alanında, İncil'in kesin bir bilgi vermediği bir konuyu farklı hatta zıt yorumladığımız durumlar var. Yani DOKTRINSEL ÇEŞİTLİLİK olabilir.

Bunun gibi değişik vurgular, kilise tarihi boyunca İmanlılar Topluluğu'nun kalıplaşmaması ve kemikleşmemesi için bir nevi güvenlik sigortası rolü görmüştür.

Bu farklılıklar bir kere, Tanrı'nın, bazı konuları bütün yönleri ve detaylarıyla açıklamak istemeyişinden kaynaklanabilir (örneğin gelecekle ilgili peygamberlik sözlerindeki olayların kesin sırası ve tarihi konusunda bütün bilgilere sahip olmamamız gibi). Dikkate almamız gereken başka bir etken de hepimizin öğrenmekte olan öğrenciler olmasıdır. Bilgimiz eksik olduğundan Kelam'daki tanrısal sırları tamamen çözmüş değiliz:

“Çocukken çocuk gibi konuşur, çocuk gibi anlar, çocuk gibi düşünürdüm. Yetişkin biri olunca çocukça davranışları bıraktım. Şimdi her şeyi

aynadaki silik görüntü gibi görüyoruz, ama o zaman yüz yüze görüşeceğiz. Şimdi bilgim sınırlıdır, ama o zaman bilindiğim gibi tam bileceğim. İşte kalıcı olan üç şey vardır: İman, umut, sevgi. Bunların en üstünü de sevgidir” (1.Korintliler 13:11-13).

Bu sözlerin yer aldığı 1. Korintliler 13. bölümde vurgulandığı gibi, bu kısıtlamaların hiç bir koşulda sevgiye baskın gelmesine izin vermemeliyiz!

Mezhepler arası görüş ve yönetim çeşitliliği yüzünden ille de kilisenin birliği bozulduğunu düşünmeyelim. Bu kesinlikle, eksik olduğumuz ve mükemmel olana henüz erişmediğimizi ortaya koymaktadır. Fakat Kelam'ın ilahiyatını araştırırken ortaya çıkabilen yorum farklılıklarıyla bölünmeler yaratmaktan sakındığımız sürece birliğin özü bozulmaz.

Mesih Topluluğu'nda çeşitlilik, zararlı olacağına verimlidir. Çünkü İncil yorumlayarak oluşturulan doktrinler İncil'deki anlam zenginliğini asla tüketemezler.

İncil'in çağrısı “zaten olduğunuz şey olun” şeklindedir. Mesih'te ve Ruh'ta isek, zaten biriz. Tabii ki, burada söylenenlerin pratik yönlerine dikkat etmeliyiz. Birlik sadece varlığımızı yan yana sürdürmek değil, beraberlik ve paydaşıktır, ilişki ve ilgidir, esenlik ve sevgidir. Bu nedenle “*Ruh'un birliğini esenlik bağıyla korumaya gayret*” etmemiz istenir (Efesliler4:3).

İncil'in belirli bir kural tespit etmediği konularda görüş çeşitliliği kaçınılmazdır; reddedilmemelidir de. Ancak ayrı görüşler olduğu durumlar için İncil'in tavsiye ettiği yaklaşımı bir kaç ayetle özetleyelim:

“Tanrı'nın bana bağışladığı lütufla hepinize söylüyorum: Kimse kendisine gereğinden çok değer vermesin. Herkes Tanrı'nın kendisine verdiği iman ölçüsüne göre düşüncelerinde sağduyulu olsun”(Romalılar 12:3).

“İmanı zayıf olanı aranızda kabul edin, ama tartışmalı konulara girmeyin” (Romalılar 14:1).

“Her birimiz komşusunu ruhça geliştirmek için komşusunun iyiliğini gözeterek onu hoşnut etsin. Çünkü Mesih bile kendini hoşnut etmeye çalışmadı”(Romalılar 14:2-3).

Hiçbir şeyi bencil tutkularla ya da boş övünmeyle yapmayın. Her biriniz alçakgönüllülükle öbürünü kendinden üstün saysın. Yalnız kendi yararını değil, başkalarının yararını da gözetsin”(Filipililer 2:3-4).

Bu şekilde İncil'in tam bağlayıcı bir görüş belirtmediği birçok konuda farklı düşünceler olabilir. Böyle durumlarda İncil'in kesin buyruğu, bu konuları tartışmak için bahane etmemektir. Bu düzeyde kişisel görüşleri ön plana koymaktansa, önemli olan birliği ve kardeşliği bozmamak, kardeşe ve düşüncesine saygı göstermektir.

Eğer farklı algılanan konu, bütün topluluğu ilgilendiren bir konu ise, eriştiğimiz anlayış ve

olgunluk uyarınca, Rab'bin isteğini duayla araştırarak, bu doğrultuda ortak bir görüş edinmek ve fikren herkesin birleştiği ortak bir zm tespit etmek gerekir:

“Bunun için olgun olanlarımızın hepsi bu düşüncede olsun. Herhangi bir konuda farklı bir düşünceniz varsa, Tanrı bunu da size açıkça gösterecek. Ancak, eriştiğimiz düzeye uygun bir yaşam sürelim”;veya:“anlaştığımız bir kural izleyelim” (Filipililer 3:15-16).

XI. Sonuç

Mesih hiç bir mezhep kurmadı. Düşüncesindeki topluluk İncil aracılığıyla kendisine gerçekten bağlanan bireylerin toplamıydı, bu kadar basit. Bunlar baş olarak bir tek İsa'yı kabul edenlerdir. Bunlar da Mesih'in yolunda birbirlerine destek olup ruhça olgunlaşmak için yerel topluluklar oluştururlar.

Bir yerel topluluğun, Mesih'e ait olup olmadığını öğrenmek için, mezhep ismine bakmaksızın, doğrudan İncil'e bağlı olup olmadığına bakmamız yeterlidir. Eğer bağlıysa o yerel topluluk zaten Mesih'indir. İncil'den sapan her topluluk ya da mezhep, her ne kadar içinde gönülden Mesih'e bağlanan, içten inananlar olabilirse de, kurum olarak İsa'nın tasarısını ve yüceliğini yansıtan topluluk değildir.

Şunu diyebiliriz ki, günümüzde bilinen 3 ana mezhebin çerçevesinde, tek başına ya da küçük çapta toplanan yerel topluluklar olarak, İncil'in ilkelerine bağlı olan birçok imanlı vardır. Mesih'in ruhsal ailesini (yani Evrensel Kilisesini) oluşturan bunlardır. Birbirlerine bağlı ve bir olmalarını sağlayan bağ bir mezhep değil, Mesih'in Ruh'udur ve O'ndaki sevgidir.

Onları bir tek mezhebin çatısı altında toplayamayız. Mezhebin hiç önemi yoktur. Önemli olan bireylerin Mesih ile nasıl bir ilişkiye sahip olduklarıdır. Ruh aracılığıyla Mesih'e bağlı olan herkes zaten Mesih'indir. Gerçek birlik ve uyumluluk budur.

Bu bir ahenk mucizesidir!

Çünkü İncil'e ve Mesih'e bağlı olan herkes her ne kadar grup olarak ayrı ayrı etkinlik gösterebiliyorsa da, ruhsal boyutta "organik" bir birlik içindedir! İncil'in sözleriyle: aynı Ruh'un birliğine ortak, aynı Ruh'ta birleştirildi ve aynı Ruh'tan içti!

Eşitlik ve hoşgörü gibi değerleri özleyen çağdaş insana, Mesih'in birlik tasarısı cazip gelebilir. Fakat Mesih'in çarmıhta ölerək insanlar arasındaki ayırım duvarları yıkıp böyle bir barış sağlaması sadece kendisine hayran kalmamız için değildir.

O'na bağlanmadığımız sürece, dünyanın dengeleri ve birlik özlemlerini tehdit eden terörizme benzer bir etki yaratırız! Çünkü Tanrı'dan ve Mesih'ten yoksun kaldığımız sürece, ırk, ulus, din, sınıf ve benzer sınırların içinde kendimizi hapis buluruz. İnsanoğlu, "Her insanın inancına, kültürüne, milliyetine... sonsuz saygım var" dese bile, özgürlüğünü tehdit ettiğini düşündüğü birçok toplumsal olay karşısında şövinizm¹⁵ ya da din ayrımcılığı damarı sürekli kabarıır. Aslında 'medeniyetler arası çatışma' kendi kimliğiyle kabul edilmediğini düşünen her insanın yüreğinde kendisinden farklı olanlarını dışlayarak gösterdiği tepkidir...

Mesih'in imana daveti yalnız Hıristiyan ülkeleri veya Hıristiyan alemi dediğimiz insanlık kesimine yönelik değildir. Kendisi DÜNYANIN Kurtarıcısıdır! Aynı şekilde Mesih'e "evet" demek, Hıristiyan alemine ya da bazı ülkelerin egemenliği altına girmek değildir.

Zaten Mesih'e kavuşmak, insanların yarattığı bütün sınır ve ayrımlardan kurtulmak demektir! Farklı dinsel ve kültürel geçmişten gelen toplumlar (topluluklar) için İncil'in müjdesi sudur:

“Çünkü Mesih'in kendisi barışımızdır. (...) iki topluluğu birleştirdi, aradaki engel duvarını, yani düşmanlığı kendi bedeninde yıktı. Amacı bu iki topluluktan kendisinde yeni bir insan yaratarak esenliği sağlamak, düşmanlığı çarmıhta öldürmek ve çarmıh aracılığıyla bir bedende iki topluluğu Tanrı'yla barıştırmaktı”(Efesliler 2:14-16).

Mesih İncancını hiçbir milletin kimliği ile özdeşleştiremeyiz. Öyle olsaydı “Hıristiyanlık” herkesten çok Anadolu insanına özgüdür demeliyiz. Çünkü Anadolu, Mesih İncancı'nın büyüyüp, bütün dünyaya yayıldığı diyardır.

Ülkemizde farklı dinlerden söz edilince, her zaman Batı ile Doğu arasındaki çatışma akla gelir. Ne var ki, gerek Batı'da, gerek Doğu'da, gerekse ikisinin arasında bulunan Türkiye'de Mesih İncancını benimsemek, din ayrımlarını ve tarihten gelen bütün kavgaları geride bırakmak, bunların ötesinde Tanrı'nın merkezinde sahip olduğu yeni bir yaşamaya kavuşmak demektir.

“Tanrı sevgidir” (1.Yuhanna 4:8,16). Bu, İncil'in esas müjdesidir. Ve yalnız *“bize verilmiş olan Kutsal Ruh aracılığıyla Tanrı'nın sevgisi yüreklerimize dökülmüştür”* (Romalılar 5:5). Dünyayı ve ruhumuzu karartan bütün ayrımcılıklardan, ancak ve ancak

gerçek birliği sağlayan bu Ruh aracılığıyla dökülen sevgi ile kurtulabiliriz.

Tanrı'sız ve ümitsiz bir yaşamdan, Tanrı'nın dostumuz olduğu bir yaşama geçmekten söz ediyoruz. Bu, Türklüğu kaybetmek değildir. Eskiden bizlere kabul ettirilen her şeyden esas Tanrı'nın ezelden beri her insan için tasarladığı ruhsal kimliğe kavuşmak demektir.

Tanrı'dan kopmuş olan biz insanlar, günah olarak isimlendirilen bu kopukluğun kölesiyiz. Ancak bu günahattan, bu kopukluktan Yaradan'ımıza döndüğümüz zaman yaratılışın hedef insanına, Mesih İsa örneğindeki olgun ve yetkin insan düzeyine erişebiliriz: o zaman herkesle tam kardeş olabiliriz ve Tanrı'yla aramıza artık kimse giremez!

Mesih'in kurtuluş ve birlik tasarısı benimsendiği zaman, tarih boyunca çeşitli ideolojik devrimlerin sağlayamadığı sevgi, saygı, eşitlik gibi idealler gerçek olur. İnsan, özleyip durduğu bu yeni yaşamın hep peşindedir...

Ve yalnız Mesih'e kavuştuğu zaman bunların hayal değil, gerçek olabileceğini keşfediyor. İşte o zaman gerçek yaşam başlıyor... Bu sefer, böyle bir yaşamı pratiğe dökmeyi öğreten, özünde her zaman birlik ve sevgi olan Tanrı'nın kendisidir!

1 İlk "Hıristiyanlar" 12 Elçilere bağlı oldukları ve bunlar Kudüs'te buldukları için, Kudüs (Yeruşalim) bir merkez olarak görülebilir. Ama 12'ler dünyanın dört bucağına dağıldıkları zaman bir merkez kalmadı, öldükleri zaman ise onlara bağlılık İncil'de kayıtlı bıraktıkları Tanrı Sözlere aracılığıyla gerçekleşir.

2 'Vaftiz' kelimesi Eski Yunanca olan "vaftizo"dan gelir. Anlamı, 'suya batırmak', 'daldırmak', 'aşılmak' ya da 'kaynaştırmak'tır.

- 3 “Mesih”, ‘meshedilmiş olan’, ‘seçilmiş olan’, Tanrı tasarısını tamamlayan kurtarıcı demektir.
- 4 Buğday cinsinden, taneleri zehirli olan yabani bir bitki.
- 5 Hatırlayalım: ‘katolik’, evrensel; ‘ortodoks’ ise, doğru öğretiş demek.
- 6 ‘Elçisel kilise’, İsa’nın Havarilerinin dönemindeki kilise.
- 7 Samuel Vila, “A las fuentes del cristianismo”, Ed. Clie.
- 8 Katolik ülkelerde II.Vatikan Konseyi’ne dek (1960), Piskopos’tan özel bir izin almadan İncil’i okumak dinen yasaktı!
- 9 ‘Kusursuz kul olmaz’ sözü Reformun öncüleri için de geçerlidir. Anglikan Kilisesinin ortaya çıkışı (VIII. Henry’nin boşanma davası), Luther ve Calvin’in de kimi şiddet olaylarını tasvip etmeleri, İncil’e pek uygun değildir. Ama Reformun İncil’in özüne yönelik ilkeleri doğru, gerekli ve yerindeydi.
- 10 ‘Litürji’ inanç ve ibadetin ifade edildiği töre ve ayin üslupları.
- 11 Yani, sözde ilk papa sayılan Elçi Petrus’un ‘kürsüsünü’ yani yetkisini kullanarak çıkan dini fetva. “*Catedra*”, eğitimde kullanılan ‘kürsü’, ‘yüksek koltuk’; “*ex catedra*”, bu kürsü üzerinde yetkiyle konuşmak anlamına gelir.
- 12 “Ekümenik” ‘evrensel’, ‘bütün cemaatleri kapsayan’ demektir.
- 13 ‘Kutsal kılmak’ İncil’de birini veya bir şeyi bir başkasına ayırmak, ona ait kılmak demektir.
- 14 “*İmanı farklı olan*” yerine aslında “*imanı zayıf olan*” diyor. Vicdanen kabul edemediği bazı uygulamalar yüzünden imanını farklı yaşayanlardır.
- 15 “Şövinizm” milliyet ırkçılığı demek.

Bu Kitap beğendiniz mi?

Daha fazla ücretsiz e-Kitaplar [Hristiyan Kitaplar.com](http://HristiyanKitaplar.com)'dan [indirebilirsiniz](#).

yazar olarak beğendiniz mi? [Yazarın tüm kitaplar şuradan indirebilirsiniz](#).

[Türkiye'de Kilise Adresleri](#)